
**LUOVAA TOIMINTAA SEURAKUNTAAN
PALVELUMUOTOILUN MENETELMIN**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, kevät 2016

Daniela Siirtola

VISAMÄKI
Muotoilun koulutusohjelma
Jalkinemuotoilu

Tekijä	Daniela Siirtola	Vuosi 2016
Työn nimi	Luovaa toimintaa seurakuntaan palvelumuotoilun menetelmin	

TIIVISTELMÄ

Kristittyjen kuulee usein puhuvan eri yhteyksissä kuinka luovuuden tulisi näyttäytyä seurakunnassa suuremmassa roolissa. Tätä samaa ongelmaa pohtivat niin seurakunnan jäsenet kuin työntekijät, kuitenkin löytämättä kestäviä ja ennen kaikkea toimivia ratkaisuja siihen, mitä se käytännössä tarkoittaisi. Seurakunnasta näyttäisi puuttuvan toimintaa, jossa yksilön luovuutta tuetaan ja siihen monipuolisesti rohkaistaan.

Opinnäytetyössä suunnitellaan palvelumuotoilun menetelmiä hyväksi käyttäen lisäpalvelu uuden sukupolven jumalanpalveluksen Lataamon alle, jossa luovuus on keskiössä. Palvelu rohkaisee tavallista ihmistä luovaan itseilmaisuun ja itsensä toteuttamiseen. Osallistuja voi oppia uusia kiinnostavia taitoja ja tekniikoita luovuuden eri saroilta ja olla yhteydessä muiden kristittyjen kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä kristittyjen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Toiminnan kehittämistä varten perehdyttiin pääasiassa palvelumuotoiluun ja luovuuteen. Lisäksi tarkasteltiin seurakuntien nykyistä tilaa ja käsillä olevaa muutosilmapiiriä. Tietoa haettiin monipuolisesti hyödyntäen sekä kirjallisia lähteitä, internet-lähteitä että tekijän omia verkostoja ja aktiivisuutta seurakunnan toiminnassa. Työhön kerättiin aineistoa osallistuvan havainnoinnin keinoin ja ryhmähaastattelulla. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus sisälsi palvelun, Luovan toiminnan Lataamon, ensimmäisen kerran testaamisen, jossa opinnäytetyön tekijä toimi sekä ohjaajana että tutkijana.

Opinnäytetyön tuloksena on palvelu, jota voidaan seurakunnan toiminnassa hyödyntää. Se on yksi käytännöllinen ja käyttäjälähtöinen mahdollisuus siihen, minkälaista luovaa toimintaa seurakunta voi tarjota kristittyjen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin rakentumiseksi.

Avainsanat Palvelumuotoilu, luovuus, seurakunta, hyvinvointi

Sivut 35 s. + liitteet 1 s.

VISAMÄKI
Degree Programme in Design

Author	Daniela Siirtola	Year 2016
Subject of Bachelor's thesis	Creative activity for the church utilizing the service design methods	

ABSTRACT

Christians are often heard discussing in various contexts about how creativity should play a bigger role in church facilities. Both employees as well as church members are pondering the same problem yet coming up with no sustainable and, above all, functional solution to what it would be in practice. The church would seem to lack activities where the creativity of different individuals is being promoted and comprehensively encouraged.

This thesis is about plotting a new subsidiary function under the new generation divine service *Lataamo* ('*Chargery*'), where creativity is a key attribute, utilizing the service design methods. The function encourages ordinary people into creative self-expression and implementing themselves. The participant is given the opportunity to learn new, interesting skills and techniques in different fields of creativity. The purpose of the thesis is to increase the overall wellbeing of the Christians.

In order to develop the function, mostly service design and creativity were familiarized with. Additionally, the current state of the church and the atmosphere of reform were also examined. Information was gathered diversely taking advantage of both literacy and internet sources as well as the author's personal relationship network and involvement in church activities. Research materials were collected via participative observation and group interview. The functional part of the thesis included an experimental first implementation of the function, *Luovan toiminnan Lataamo* ('*Chargery of creative activities*'), where the author of this thesis acted as both an instructor and a researcher.

The thesis resulted in a service which can be used in the church facilities. It is a practical and participant-oriented opportunity for the church to offer creative activities in order to increase the comprehensive wellbeing of the Christians.

Keywords Service design, creativity, church, wellbeing

Pages 35 p. + appendices 1 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	PALVELUMUOTOILU.....	3
2.1	Palvelupolku, palvelutuokiot ja kontaktipisteet	4
2.2	Palvelumuotoilun prosessi	5
2.3	Hyvinvointiin keskittyvä palvelumuotoilu.....	8
3	LUOVUUS	9
3.1	Luovuus hyvinvoinnin edistäjänä.....	9
3.1.1	Flow, luova virtauskokemus.....	11
4	SEURAKUNNAN TILA JA MUUTOKSENTARVE.....	13
4.1	Muutosaalto.....	14
4.1.1	Aallon harjalla	14
4.1.2	Lataamo	17
5	PALVELUN SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	19
5.1	Palvelun tavoitteet ja arvot.....	19
5.1.1	Luova tekeminen ja uuden oppiminen	20
6	LUOVAN TOIMINNAN LATAAMO – PALVELU	22
6.1	Palvelun suunnittelu ja kehittäminen	22
6.1.1	Ydinpalvelun runko	23
6.2	Palvelun pilotointi	25
6.3	Palvelun saama palaute - käyttäjäkokemus.....	28
6.4	Palvelun jatkokehitys	29
7	PALVELUN ARVIOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	30
8	POHDINTA.....	31
	LÄHTEET	33

Liite 1 Luovan toiminnan Lataamon mainos

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheenvalintaan ohjasi unelma hyvinvoivasta seurakunnasta ja sitä kautta hyvinvoivista ihmisistä. Luovuuden käyttäminen ja sen näkyminen seurakunnassa on ollut paljon puhuttu aihe, joka tasaisin aikaväleihin nousee keskustelun kohteeksi. Sen tärkeydestä puhutaan, sen muodoista ideoidaan, mutta haasteena on ollut löytää toimivia ja käytännöllisiä ratkaisuja sen käyttöön ottamiseksi. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella palvelumuotoilun menetelmin seurakuntaan uudenlainen palvelu, jonka keskiössä on luova toiminta ja itsensä toteuttaminen.

Seurakunta-käsitteellä tässä opinnäytetyössä viitataan koko Suomen sekä koko Hämeenlinnan kristikuntaan kristittyjen muodostamana yhteisönä ja seurakuntaan paikallisseurakunnan näkökulmasta, jolloin seurakunta on eri paikoissa olevia uskovien ryhmittymiä. Seurakunnan hyvinvoinnilla tarkoitetaan sitä, että seurakunta voi elää tässä päivässä elinvoimaisena ja kasvavana, tavoittaa toiminnallaan tämän ajan ihmiset ja toimia tasapainoisesti ihmisen eli yksilön hyvinvoinnin edistäjänä. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2015). Seurakunta tukee toiminnallaan ihmisen elämän eri osa-alueita, tarjoten hengellistä opetusta, aineellista apua sekä mahdollisuuden erilaisiin vapaaehtoistoimiin ja sosiaalisten suhteiden rakentumiseen ja ylläpitämiseen, mutta itsensä toteuttaminen varsinkin luovuutta käyttäen on monella tapaa jäänyt sivuun, vaikka luovuuden ihmisen hyvinvointia lisäävät vaikutukset ovat huomattavia.

Palvelun kehittämistä varten perehdyttiin pääasiassa palvelumuotoiluun ja luovuuteen. Palvelumuotoilun keskiössä ovat käyttäjien tarpeet ja palveluntarjoajan tavoitteet, jolloin rakennettava palvelu voi löytää ratkaisun, joka tyydyttää molempia. Palvelumuotoilu useimmiten keskittyy käyttäjäasiakkaaseen ja myös tässä opinnäytetyössä palvelumuotoilua tarkastellaan niin, että asiakkaalla tarkoitetaan käyttäjäasiakasta, eli uskovaan nuorta aikuista. Luovuudessa keskitytään jokaiselle kuuluvaan luovuuteen ja luovuuden hyvinvointia lisääviin vaikutuksiin. Luova itsensä toteuttaminen voidaankin nähdä palvelun käyttäjän tarpeena. Lisäksi opinnäytetyössä tarkastellaan seurakuntien nykyistä tilaa ja käsillä olevaa muutosta. Tietoa haettiin monipuolisesti kirjallisista lähteistä, internet-lähteistä ja tekijän omia verkostoja ja aktiivisuutta seurakunnan toiminnassa hyödyntäen.

Työhön kerättiin aineistoa palveluun osallistuneiden ryhmähaastattelulla ja osallistuvan havainnoinnin keinoin, jossa tarkasteltiin ohjaustilannetta, osallistujien käyttäytymistä ja palvelun eri vaiheiden toimivuutta. Sekä haastattelusta että havainnoinnista saatu tieto kirjattiin ylös muistioon. Lisäksi opinnäytetyö sisältää paljon henkilökohtaista tietoa ja ymmärrystä, joka on syntynyt kokemusten ja toiminnan mukana. Vilkka ja Airaksinen (2007, 7) kehottavat sanallistamaan tätä tietoa, jolloin voimme puhua toiminnasta syntyvästä tiedosta toisten kanssa. On vain löydettävä sanat ja käsitteet, joista tiedossa on kysymys.

Opinnäytetyön päämääränä on kehittää palvelumuotoilun menetelmiä käyttäen palvelu, jota voidaan hyödyntää seurakunnan toiminnassa jatkossa. Palvelu tarjoaa uskovalle nuorelle aikuiselle mahdollisuuden luovaan itseilmaisuun, oppia uusia itseä kiinnostavia taitoja ja olla yhteydessä muiden kristittyjen kanssa ja sitä kautta voida paremmin. Suuremmassa kuvassa voidaan nähdä askel seurakuntakulttuurin muutokselle, jonka tavoitteena on saada seurakunnasta elinvoimainen, nykyaikainen, toimiva ja tavoitettava.

Opinnäytetyö etenee tietoperustan kautta toiminnalliseen osuuteen. Luvussa 2 käsitellään palvelumuotoilua ja avataan sen peruseräitä. Luku 3 tarkastelee pääasiassa jokaisen tavoitettavissa olevaa luovuutta ja sen hyvinvointia lisääviä vaikutuksia. Seurakuntien yleistä tilaa, muutoksen tarvetta, muutosaaltoa ja Lataamoja kuvataan luvussa 4. Luku 5 tuo esille palvelun suunnittelun lähtökohtia, tavoitteita ja arvoja. Kehitettävän palvelun käytännölliseen ja toiminnalliseen osuuteen paneudutaan luvussa 6. Palvelun arviointia ja johtopäätöksiä käydään läpi luvussa 7 ja työn lopussa luvussa 8 on tekijän omaa pohdintaa aiheesta.

2 PALVELUMUOTOILU

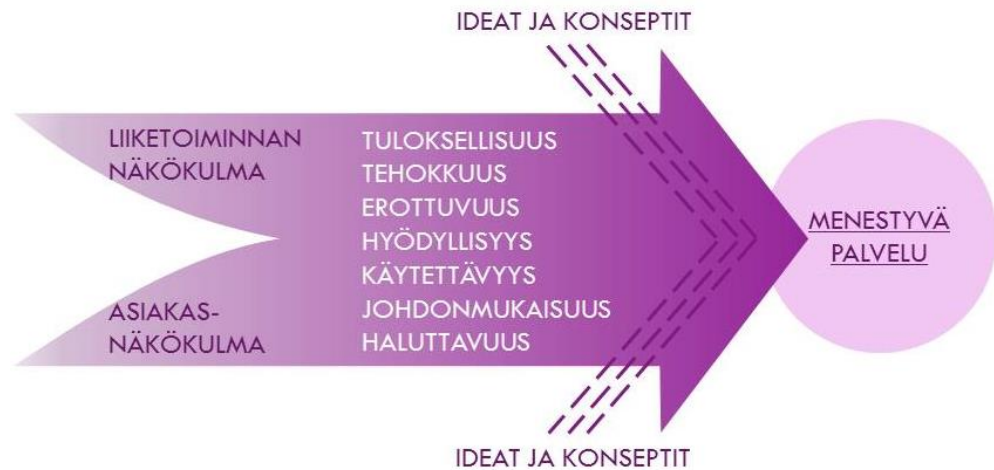
Käsitteenä palvelumuotoilu on laaja-alainen ja sen määrittely on haastavaa. Se tarkoittaa palvelujen suunnittelua ja kehittämistä käyttäjälähtöistä ajattelua soveltaen. Palvelumuotoilu on kasvava osaamisala, jossa palveluiden kehittämisessä muotoiluosaamisella lisätään uusien palveluiden arvoa tekemällä palveluista entistä parempia ja arvokkaampia (Tuulaniemi 2011, 13). Sen tarkoitus on tuoda jokapäiväiseen palvelukulttuuriin ja sen kehittämiseen uusia ajatuksia ja näkökulmia. Palvelumuotoilun onkin perinteisesti ajateltu nimensä mukaisesti hyödyntävän muotoilun keinoja palvelujen jäsentämisessä ja tuotteistamisessa.

Palvelumuotoilu on käännetty suomeksi termistä service design. Muotoilun ei nähdä enää rajoittuvan vain muodon, toiminnan, materiaalien, tuotannon ja käytön suunnitteluun. Kun keskitytään ihmisten, tuotteiden ja teknologian välisen vuorovaikutuksen suunnitteluun, tuotetaan kokemuksia, toimintoja ja palveluja. Palvelumuotoilu antaa välineitä vastata tähän muutokseen. Perinteiseen muotoiluun verrattuna palvelumuotoilu tarjoaa laajemman näkökulman kehitettävänä olevaan suunnitteluongelmaan. (Miettinen 2011, 26.)

Palvelumuotoilu auttaa organisaatioita innovoimaan uusia palveluita, kehittämään jo olemassa olevia palveluita sekä havaitsemaan palveluiden strategiset mahdollisuudet liiketoiminnassa. Se on osaamisala, jossa yhdistyy muotoilusta tutut toimintatavat perinteisiin palvelun kehitys menetelmiin. (Tuulaniemi 2011, 24.) Palvelumuotoilu on vahvistunut lähestymistapana palvelujen kehittämisessä viime vuosina. Tuulaniemi (2011, 10) toteaa seuraavasti: ”Palvelumuotoilu on systemaattinen tapa lähestyä palveluiden kehittämistä ja innovointia yhtä aikaa sekä analyttisesti että innovatiivisesti.” Analyttisellä lähestymistavalla tarkoitetaan muun muassa tosiasioihin ja loogiseen päättelykykyyn liittyvää tietoa. Intuitiivisella tarkoitetaan taitoa nähdä, mitä tulevaisuudessa voisi olla, sen näkemistä, mitä vielä ei ole olemassa.

Palvelumuotoilun keskiössä ovat loppukäyttäjien tarpeet ja palveluntarjoajan tavoitteet (Tuulaniemi 2011, 135). Se on konkreettista toimintaa, joka yhdistää näiden kahden päämäärän toimiviksi palveluiksi. Yhteisenä tavoitteena on aina asiakkaan tyytyväisyys. (Tuulaniemi 2011, 12.) Koska ihminen on keskeinen osa palvelua, asiakas on aina osa palvelutapahtumaa. Palvelumuotoilun avulla asiakkaalle luodaan tämän tarpeiden ja toiveiden mukainen palvelukokemus, joka pyrkii poistamaan palvelua häiritsevät asiat ja keskittymään asiakaskokemuksen kriittisiin pisteisiin, joita kehitetään. Tarkoitus on rakentaa palvelu niin, että asiakkaan palvelukokemus on mahdollisimman positiivinen. (Tuulaniemi 2011, 25–26.) Palvelumuotoilun perustana on vahva asiakasymmärrys, jolla pyritään varmistamaan, että tarjottavat palvelut täyttävät asiakkaan tarpeet ja jopa ylittävät heidän odotukset, jolloin he myös todennäköisesti käyttävät niitä uudelleen. (Tuulaniemi 2011, 173–174.) Palvelumuotoilu keskittyykin siihen, miten käyttäjä kokee hänelle tarjotut palvelut. Kyseessä on palvelukokonaisuus, joka on asiakkaalle hyödyllinen, haluttava ja käytettävä sekä palvelun tuottajalle tehokas ja erottuva. Tavoitteena on sekä tyytyväinen

asiakas että organisaatio. (Miettinen 2011a, 31.) Palvelumuotoilu siis yhdistää asiakasymmärryksen ja liiketoimintatavoitteet. Palvelumuotoilu on merkittävässä asemassa brändisuhteen luomisessa ja sen avulla voidaan syventää brändiä sekä asiakassuhteita (Tuulaniemi 2011, 99).

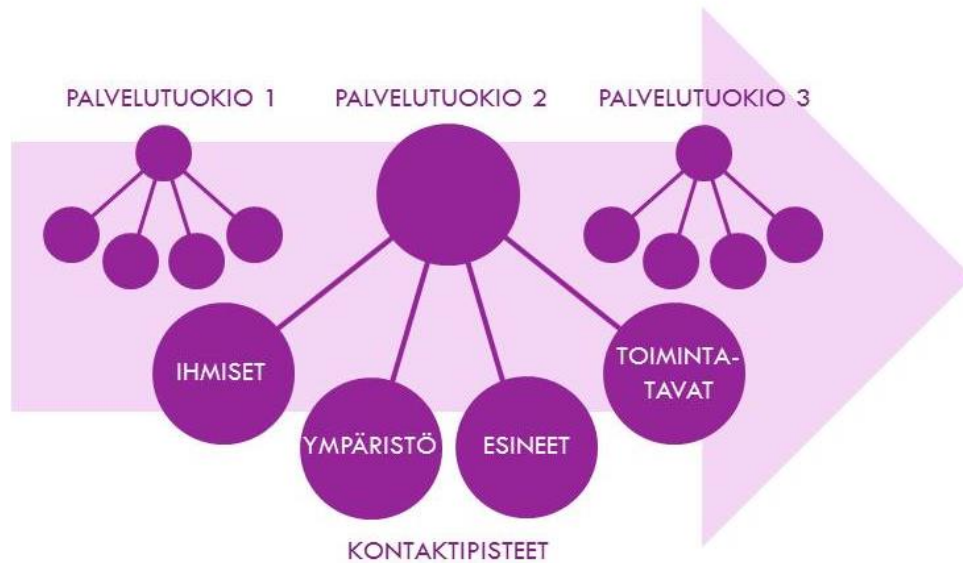

Kuvio 1. Asiakasymmärryksen ja liiketoimintatavoitteiden symbioosi (mukailten Tuulaniemi 2013, 103).

Palvelumuotoilu on yhteissuunnittelua, jossa asiakas osallistuu kehittämistyöhön yhdessä muotoilijan ja palvelujen tarjoajan kanssa. Osallistuja avaa palvelukokemustaan ja lisäksi tietoa voidaan kerätä havainnoimalla sekä palvelujen käyttäjiä että niiden tarjoajien toimintaa. (Miettinen 2011a, 21–23.) Näin palvelujen suunnittelussa voidaan huomioida asiakkaiden erilaisuutta ja tarpeita aiempaa paremmin ja yksilöllisemmin.

2.1 Palvelupolku, palvelutuokiot ja kontaktipisteet

Palvelu on etenevä prosessi, joka muodostuu palvelukokonaisuudeksi. Palvelupolku on kuvaus palvelukokonaisuudesta. Se kuvaa, miten asiakas kulkee ja kokee palvelun kokonaisuudessaan aika-akselilla. Palvelupolku muodostuu useista peräkkäisistä palvelutuokioista jotka on jaettu eripituisiksi käytännön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Polku kuvataan vaiheittain, jotta sitä voidaan analysoida ja sen osiin on helpompi päästä käsiksi suunnittelun keinoin. (Tuulaniemi 2011, 78.)

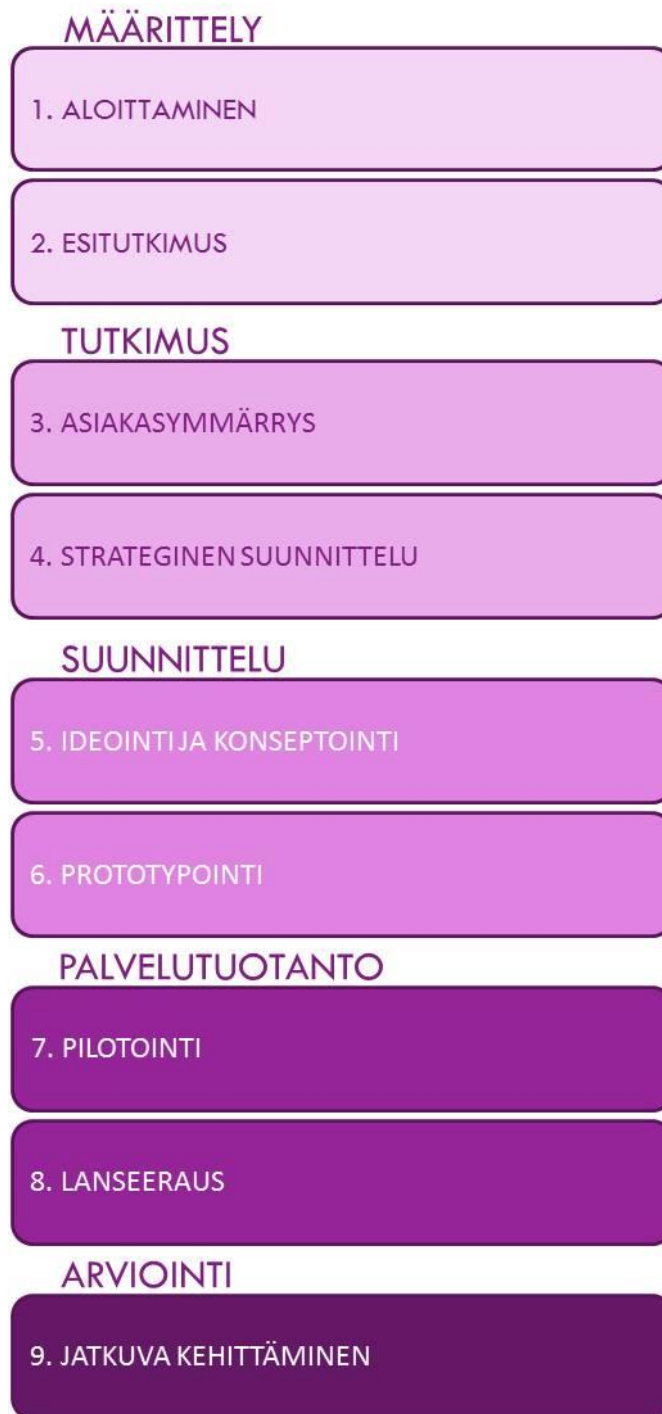
Kuvio 2. Palvelupolku koostuu palvelutuokioista, jotka sisältävät kontaktipisteitä (mukaillen Tuulaniemi 2013, 79–80).

Palvelupolku kuvaa mitä asiakas havaitsee palvelun aikana ja miten hän kokee palvelun. Siihen kuuluu varsinaisen palvelun lisäksi myös esipalvelun ja jälkipalvelun vaiheet. (Miettinen 2011b.) Esipalveluvaihe valmistee arvon muodostumista, ydinpalveluvaiheessa asiakas saa varsinaisen arvon ja jälkipalvelulla tarkoitetaan varsinaisen palvelutapahtuman jälkeistä kontaktia, esimerkiksi asiakaspalautteita (Tuulaniemi 2011, 79).

Palvelutuokiot (kuvio 2) sisältävät palvelun kontaktipisteitä, joiden kautta asiakas on kontaktissa palveluun kaikilla aisteillaan. Kontaktipisteitä ovat ihmiset, ympäristöt, esineet, ja toimintatavat. Kontaktipisteisiin kuuluvat sekä palvelua tuottavat että kuluttavat ihmiset, kuten asiakaspalvelijat. Ympäristöt voivat olla joko fyysisiä tai digitaalisia ympäristöjä, joissa palvelu toteutuu. Palveluympäristö vaikuttaa merkittävästi palvelun onnistumiseen. Fyysiset ympäristöt ohjaavat ihmisten käyttäytymistä ja lisäksi vaikuttavat mielialaan. Palvelutilainteiisiin kuuluu yleensä erilaisia fyysisiä esineitä tai tavaroita, jotka mahdollistavat palvelun kuluttamisen. Tällaisesta esimerkkinä ovat ravintolapalvelun ruokailuvälineet. Toimintatavoilla tarkoitetaan käyttäytymismalleja, joita palveluhenkilökunta ja palveluun kuuluvat sovitusti toteuttavat. (Tuulaniemi 2011, 78–82.)

2.2 Palvelumuotoilun prosessi

Palvelumuotoiluprosessin pääperiaatteet ovat samanlaiset eri palvelumuotoilun toimijoiden toteutusmalleissa, mutta erilaisia käytännön sovelluksia on useita toteuttajien taustoista ja henkilökohtaisista näkemyksistä johtuen. Prosessia ei ole mahdollista kuvata niin, että se toimisi kaikenlaisten palveluiden kehittämisessä, jolloin palvelumuotoiluprosessin mallia on järkevää soveltaa omien palveluiden kehittämiseen. Kun tapahtumat kuvataan prosessiksi, ei tapahtumaketjua tarvitse kehittää joka kerta uudelleen ja näin säästyy voimavaroja ja aikaa jää luovaan työhön. (Tuulaniemi 2011, 126.)

Kuvio 3. Palvelumuotoiluprosessin osat ja vaiheet (mukaiillen Tuulaniemi 2011, 130–131).

Palvelumuotoiluprosessiin kuuluu määrittely, tutkimus, suunnittelu, tuotanto ja arviointi (kuvio 3). Määrittelyyn kuuluu projektin aloitus sekä esitutkimus. Aloituksessa organisaatio kertoo tarpeensa ja toiveensa kehitystyölle ja laatii briefin eli tehtävänannon, jossa määritellään suunnittelutyön tavoitteet. Brief kertoo suunnan jonne halutaan päästä, mutta lopputulosta se ei kerro. Esitutkimuksessa tarkastetaan palvelun tuottavan organisaation nykytilaa ja tavoitteita. Esitutkimuksen tarkoitus on luoda mahdollisimman kattava kuva palvelun tuottavasta organisaatiosta ja sen tavoitteista palvelun suunnittelijoille. Esitutkimusvaiheen apuna voidaan käyttää

benchmarkkausta eli vertaisoppimista ja käsitekarttojen laatimista. (Tuulaniemi 2011, 127–142.)

Tutkimus pitää sisällään asiakasymmärryksen ja strategisen suunnittelun. Asiakasymmärryksen kasvattaminen on tärkeää, jotta ymmärretään käyttäjien tiedostetut ja tiedostamattomat tarpeet, tavoitteet, odotukset, arvot ja toiminnan motiivit. Tuulaniemi (2011, 146) puhuukin empatiasta, aidosta ja syvällisestä kiinnostuksesta kohderyhmään, joka on yksi palvelumuotoilun keskeisimpiä asioita. Varsinkin hyvinvointia henkilökohtaisesta näkökulmasta tarkasteltaessa empaattisuus on tärkeä osa muotoilua, jolloin kyky katsoa maailmaa käyttäjän näkökulmasta on oleellista (Vaajakallio & Mattelmäki 2013, 60). Muotoilija pystyy havaitsemaan ja tulkitsemaan käyttäjien käyttäytymismalleja ja palveluvaatimuksia (Miettinen 2011b). Loppukäyttäjien tarpeet ja motiivit on erittäin tärkeää tunnistaa, koska palvelut suunnitellaan vastaamaan käyttäjien tarpeita ja toiveita. Asiakasymmärryksen keräämiseen voidaan käyttää sekä laadullista että määrällistä tutkimusta. Palvelumuotoilussa yleensä laadulliset menetelmät soveltuvat paremmin asiakasymmärryksen kasvattamiseen suunnittelua ohjaavina tekijöinä. Käyttäjätiedon keruun menetelmiä voivat olla olemassa oleva tieto asiakkaista, haastattelut, kyselyt, passiivinen tai osallistuva havainnointi tai kohderyhmän osallistuminen suunnitteluun. Strategisen suunnittelun vaiheessa briefiä eli tehtävänantoa tarkennetaan esitutkimuksessa esiin tulleilla asioilla. (Tuulaniemi 2011, 127–172.)

Prosessin kolmas osa on suunnittelu, joka pitää sisällään ideoinnin ja konseptoinnin sekä prototypoinnin. Siinä ideoidaan mahdollisimman paljon ratkaisuja kerrytetyn ymmärryksen, tunnistettujen mahdollisuuksien ja tehtyjen rajausten perusteella kohteena olevaan ongelmaan. Ideoita testataan kohderyhmällä ja toimiviksi testattuja ideoita jatkokehitetään. Tämä vaihe on yhteiskehittämistä kohderyhmien kanssa. Konsepti on palvelun suuri kuva, jossa kuvataan palvelun keskeinen idea. Palvelukonsepti koostuu palvelupoluista, johon on kuvattu palvelutuokiot tai kontaktipisteet. Palvelukonseptista saadaan yhteinen ymmärrys siitä, minkälainen palvelu on kyseessä, miten sillä vastataan asiakkaan tarpeisiin, miten se tuotetaan ja kuinka paljon se vaatii palvelun tuottajalta. Muotoilu lisää tuorein silmin näkemiseen visualisoinnin (Kola 2013, 43), joka näyttäisi olevan tärkeä osa palvelumuotoilua. Se toimii ideoinnin ja konseptoinnin tukena, jolloin kehitettävästä asiasta voidaan tehdä malleja, kuvioita, kuvakertomuksia tai palvelutilanteita voidaan näytellä. Palvelujen prototypointi on osa suunnittelua, jolla testataan kehitettyjen konseptien toimintaa. Sillä voidaan helposti saada selville palvelun toimivuutta, kiinnostavuutta, haluttavuutta, helppokäyttöisyyttä ja kuinka taloudellinen se on palveluntarjoajan näkökulmasta ja samalla tunnistetaan palvelun kriittiset osat. (Tuulaniemi 2011, 127–195.)

Tuotanto-osiossa palvelukonseptit pilotoidaan eli ne viedään markkinoille kuluttajien testattavaksi. Mittaustavat tulokset ovat tärkeitä palvelun pilotointivaiheessa. Mysteerishoppaus, haastattelut ja asiakkaiden havainnointi ovat esimerkkejä eri mittausmenetelmistä. Saatuja tuloksia käytetään palvelukonseptin kehittämiseen ja kun palvelu on valmis markkinoille, on palveluprosessi vielä kuvattava. Lanseerauksen tavoitteena on valmistella

organisaatio palvelun käyttöönottoon, antaa kaikille palveluun liittyville osapuolille ymmärrys palvelun resursseista ja vaateista sekä lopulta lanseerata palvelu julkisesti. Koko prosessin aikana kasvatettua asiakasymmärrystä voidaan hyödyntää muun muassa markkinoinnissa. (Tuulaniemi 2011, 127–238.)

Viimeisenä osiona on arviointi, jolla varmistetaan palvelun kilpailukyky. Asiakaskokemusta ja liiketoiminta-arvoa arvioidaan, jolloin saadaan selville palvelun kehittämisen vaikutuksia. On tärkeää olla hereillä muuttuvien markkinoiden ja ihmisten kulutustottumusten kanssa sekä poimia vahvoja ja heikkoja signaaleja, jotta palvelu voi vastata parhaalla tavalla asiakastarpeisiin. Palvelu on prosessi, eikä se ole koskaan valmis. Toimintaa tulee kehittää jatkuvasti saadun palautteen ja uusien tarpeiden mukaan. (Tuulaniemi 2011, 127–243.)

2.3 Hyvinvointiin keskittyvä palvelumuotoilu

Palvelumuotoilun menetelmiä on hyödynnetty useilla eri toimialoilla. Viime vuosina palvelumuotoilu on vahvistunut lähestymistapana palvelujen kehittämisessä. Sitä on hyödynnetty myös hyvinvointipalvelujen kehittämisessä varsinkin julkisella sektorilla, mutta lisäksi toimialojen yksityisellä ja kolmannella sektorilla. Hyvinvoinnin suunnittelu on ollut jatkoa muotoilun siirtymälle fyysisistä esineistä myös ei-materiaalisiin tapoihin luoda ratkaisuja, joissa ihminen on keskiössä, joilla heistä pidetään huolta, heitä tuetaan ja joilla he voivat huolehtia itsestään ja toisistaan (Keinonen 2013, 11). Hyvinvoinnin muotoilu on välittämistä. Siinä näkemys, kokeilu, yhteistyö, osallistuminen ja tutkimukseen perustuvat suunnittelukäytännöt yhdistyvät yksilöiden, järjestelmien ja infrastruktuurin kanssa muutosten aikaan saamiseksi. Hyvinvoinnin muotoilussa tavoitteena on elämän laadun parantaminen. (Keinonen 2013, 11–17.) Palvelumuotoilu on hyvin käytännönläheistä työtä (Honkonen 2013, 39).

Hyvinvoinnin muotoilussa taide, käsityö, innovaatio ja tutkimus liittyvät toisiinsa. Se on osa innovaatiojärjestelmää ja yksi innovaation muoto. Muotoilun tavoitteena on käynnistää muutosprosessi jossa ideat toteutetaan. Hyvä muotoilu perustuu realistiseen käsitykseen todellisuudesta ja tietämyksestä sitä kohtaan, minkälaisia vaikutuksia ratkaisulla voi olla. (Keinonen 2013, 11–12.) Muotoilu on integroivaa ja poikkialaista työtä, etenkin kun se on hyvinvointiin keskittyvää. Hyvinvoinnin palveluja kehittäessä havaitaan kohtaamisia erilaisten arvojen, menetelmien, ammatillisten roolien ja vastuiden sekä yhteiskunnallisten toimintojen ja foorumeiden käytännöissä. Ne voivat olla myös keskenään ristiriitaisia. (Keinonen 2013, 12.)

Hyvinvointi koetaan yksilöllisesti, mutta pohjimmiltaan se on kuitenkin sosiaalinen ja riippuu ympäristöstä. Hyvinvoinnilla kuvataan elämänlaatua laajemmin kuin vain terveyden, toimeentulon tai tyydyttävien ihmissuhteiden näkökulmasta. (Keinonen 2013, 13.)

3 LUOVUUS

Luovuudesta puhutaan paljon ja aiheena se nousee esiin monissa eri yhteyksissä. Se on kiehtonut ihmisiä kautta aikojen ja sen mysteerinä on tutkittu jo vuosisatoja. Niin antiikin taiteilijat kuin nykypäivän tutkijat ovat pyrkineet ymmärtämään ja määrittelemään luovuutta sekä ihmisen luovaa mieltä kuitenkin löytämättä kaikenkattavaa selitystä sille, mitä luovuus pitää sisällään. Näyttäisi siltä, että mitä enemmän luovuudesta tehdään tutkimuksia, sitä hämärämmäksi käsite muuttuu. (Ruth 1984, 13–14.) Määrittelemättömyyden uskotaan myös olevan olennainen osa luovuutta.

Luovuus yleisesti mielletään positiivisena ominaisuutena. Jokaisen tavoitettavissa olevan luovuuden ja historiallisen, poikkeuksellisen luovuuden välillä on selvä ero. Tiedemieheksi, keksijäksi tai taiteilijaksi, joka vaatii luovaa neroutta ja liittyy johonkin erityisalaan, ei tulla hetkessä. Itsensä toteuttaminen ja siihen liittyvä luovuus sen sijaan kuuluu jokaiselle. Sen keskiössä ei ole prosessin tai tuotteen laatu. (Uusikylä 2012, 41.)

Melkein kaikista luovuuden määritelmistä löytyy uutuuden sisällyttäminen luovuuteen. Toiminta on luovaa, jos saavutettu ratkaisu on sisältänyt ajattelijalle uusia elementtejä. (Uusikylä 2012, 48.) Lapsia käytetään usein esimerkkinä tästä: lapset ovat luonnostaan luovia keksiessään ratkaisuja ongelmiin joita kohtaavat. Ihminen on yksilötasolla luova, hänellä on kyky saada aikaan jotain uutta itselleen, vaikka monet muut olisivat keksineet saman ratkaisun. (Koskennurmi-Sivonen & Seitamaa-Hakkarainen 2003.) Luovuudessa ihmisellä on luontainen kyky ajatella ja toimia omintakeisilla tavoilla: ihminen keksii, kuvittelee ja löytää uusia, omaperäisiä ja toimivia keinoja tarpeiden ja ongelmien ratkaisemiseksi (Mantere 2009a, 190).

Luovuus on ihmiselle tärkeä voimavara, jonka hyödyntämistä ja käyttämisestä voi oppia. Sen avulla ihminen voi ymmärtää ja rakentaa ympäröivää ja sisäistä maailmaansa. Lapsille tutut leikkimielisyys, uteliaisuus ja ihmettely ruokkivat luovuutta. (Ahonen 1994, 18.) Kyky tutkia ja suhtautua eri ilmiöihin ja havainnoida maailmaa ilman tarkkoja ennakkokäsityksiä mahdollistaa näkemään asiat uusien silmin, uusista näkökulmista. Itseään toteuttava luovuus voi olla parhaimmillaan kuin lapsen iloinen ja ennakkoluuloton leikki. Se ei vaadi ponnistuksia. Siinä ihminen pystyy toimimaan ilman jäykkiä opittuja toimintamalleja, olemaan samaan aikaan sekä vahva aikuinen että leikkivä lapsi. Aikuisten itseään toteuttava luovuus on psyykkisen terveyden merkki. (Uusikylä 2012, 41–42.)

3.1 Luovuus hyvinvoinnin edistäjänä

Ihminen voi ajatella luovasti riippumatta koulutuksesta, älykkyydestä tai ammatista (Uusikylä 2012, 57). Tutkija Mihail Csikszentmihalyin sanoin: ”Olla ihminen on olla luova”. Luovuus on voimavara, joka löytyy jokaisesta ihmisestä. Jokainen ihminen on yksilönä ainutlaatuinen ja kaikista löytyy luovuuden aineksia. Abraham Maslow, yksi humanistisen psykologian perustajista, on korostanut yksilön oikeutta luovaan itsensä toteuttamiseen, johon ihmisellä on synnynnäinen tarve. Olennaista on vapautua tekemään ennakkoluulottomia havaintoja, toimia vapaasti ja unohtaa itse-

kriittisyys. Maslow korostaakin rohkeutta, itsensä hyväksymistä ja spontaaniutta luovuuden edellytyksinä. (Uusikylä 2012, 41–42.) Ihmisen tulisi pystyä ainakin hetkittäin luopumaan tietoisesta kontrollista, jolloin suunnittelu ja tahto hellittävät, sillä luova teko tai ilmaisu ei tapahdu ajattelun tietoisella puolella. Luovan tapahtuman ydintä ei voida ymmärtää rationaalisin käsittein. Uuden muodon syntyminen, luova tapahtuma, vaatii tapahtuakseen hellittämistä jopa minuuden keskeisyydestä. (Mantere 2009c, 13.) Kypsä itseään toteuttava ihminen kykenee helposti häivyttämään minuutensa rajat kadottamatta turvallisuudentunnettaan edes kaoottiselta tuntuvassa epäjärjestyksessä (Uusikylä 1999, 32).

Luovuuteen vaikuttavat sekä ihmisen sisäinen että ulkoinen motivaatio. Ulkoiseen motivaatioon vaikuttavat ympäristön olosuhteet, kannustus, erilainen palkitseminen ja resursointi. Sisäinen motivaatio taas ilmenee kyvystä sitoutua tehtävään. (Koskennurmi-Sivonen & Seitamaa-Hakkarainen 2003.) Tässä suorituskeskeisessä maailmassa on hyvä välillä unohtaa suorittaminen ja jäykät toimintatavat. Suorittaminen on luovan prosessoinnin ja oivaltamisen vihollinen (Mantere 2009b, 179).

Luovuuden kukoistamisen olosuhteet ovat nykypäivänä huonot. Kiire, stressi, ihmisiä ympäröivä valtava ärsykkeiden määrä ja yhteiskunnan paineet kuormittavat mieltä ja estävät luovaa itsensä toteuttamista. Kyynisyys ja välinpitämättömyys ovat luovuuden vastakohtia ja jarruja (Ahonen 1994, 18). Yleisimmistä luovuuden esteistä voidaan mainita itsekritiikki ja perfektionismi, kiire, pelko ja häpeä. Ihmisiltä ei löydy aikaa tai taitoa pysähtyä rauhoittumaan. Näyttäisi siltä, että luovuuden esteistä merkittävimmät löytyvät yksilön sisäisestä maailmasta. Luovuuden edistämiskeinoja ovat intohimo ja motivaatio, rohkeus ja itsetunto, ennakkoluulottomuus, onnellisuus ja lepo. Luova toiminta auttaa pysähtymään, rentoutumaan ja keskittymään hetkessä elämiseen. Se on hyvää vastapainoa stressille, rutiineille ja arjelle (Ahonen 1994, 19).

Luovuutta voi toteuttaa elämän kaikilla osa-alueilla, niin ihmissuhteissa kuin ihmisen toiminnan eri alueilla (Mantere 2009a, 190). Luovuudella on merkittävä asema ihmisen ja yhteisöjen hyvinvoinnissa ja terveydessä (Mantere 2009a, 190). Lehtonen (2005, 7–8) toteaa, että luovan toiminnan terveydelliset vaikutukset eivät ole pehmeää lääketiedettä, vaan vaikutuksiltaan yhtä todellista kuin muukin lääketiede.

Ihminen voi paremmin, kun voi toteuttaa itseään. Itsensä toteuttaminen voi nousta tärkeimmäksi kriteeriksi kun tuotoksen laatu ei ole keskiössä (Uusikylä 2012, 57). Usein pienikin luovan tuotteen valmistus tuottaa onnistumisen iloa ja mielihyvää. Luovuuteen kuuluu olennaisesti se, että uskalltaa tehdä jotain itseään syvästi tyydyttävää, jotain uutta ja omaperäistä (Mantere 2009a, 190–194.) Itsensä toteuttamisen kautta itsetunto voi parantua (Ahonen 1994, 19). Hyvään itsetuntoon kuuluu itsekunnioitus, itsetuottamus ja tarkoitukselliseksi koettu elämä. Yksi hyvän itsetunnon syntymisen edellytys on rohkeus ilmaista itseään. Luova toiminta auttaa myös oman minäkuvan rakentumisessa ja se kasvattaa itsevarmuutta, itsensä arvostamista ja itsensä rakastamista. (Ahonen 1994, 62–64.) Se vahvistaa

käsitystä omasta ainutlaatuisuudesta (Ahonen 1994, 19). Luomisen ilo ja itsensä toteuttaminen lisäävät onnellisuutta.

Ahosen (1994, 61–63) mukaan suomalaisessa kulttuurissa elää vahvana ihmisten vähättelevä asenne itseään kohtaan. Nöyryys ja itsensä mitätöiminen on niin tavoiteltu ja hyväksytty asia, että samalla mitätöidään omat onnistumiset. Jos omat kriteerit ja tavoitteet ovat niin korkealla, että jatkuvasti pelätään epäonnistumista, saattaa epäonnistumisen pelko estää jopa yrittämisen. Silloin ihminen kokee joka tapauksessa olevansa epäonnistunut, jolloin huonommuuden tunne vahvistuu. Luovuus ja rohkeus kuihtuvat jos epäonnistuminen ei ole sallittua. Huono itsetunto voi estää oppimisen ja kehittymisen sekä omien voimavarojen hyödyntämisen.

3.1.1 Flow, luova virtauskokemus

Flow-kokemus kuvaa luovan prosessin subjektiivista kokemista (Uusikylä & Piirto 1999, 65). Luovuuspuheissa usein esiintyvän termin, flow-käsitteen, on tehnyt tunnetuksi Mihaly Csikszentmihalyi. Se viittaa syvään mielihyvän ja psyykkisen eheyden tunteeseen. (Uusikylä 2012, 127.) Flow-käsite, luova virtauskokemus, tunnetaan luovan työskentelyn huipentumana. Sen kokemuksena ovat onnellisuuden, ilon, tyydytyksen ja menestymisen tunteet. Lapset elävät jatkuvassa virtauksessa, koska lapsille useimmat asiat ovat uusia ja innostavia. (Koskennurmi-Sivonen & Seitamaa-Hakkarainen 2003.) Flow-tilaan voi päästä löytämällä työn tai harrastuksen, jossa voi heittäytyä luovaan prosessiin (Uusikylä 2012, 127). Flow-kokemuksen voi saavuttaa hyvin erilaisissa asioissa. Taiteilijat, maanviljelijät, muusikot ja kirurgit sekä monet muut ovat kuvanneet flow-kokemustaan. (Uusikylä & Piirto 1999, 65.)

Flow'n piirteitä ovat täydellinen keskittyminen, ajantajun katoaminen ja toiminnan sujuminen; ei tarvitse murehtia mistään, kaikki käy kuin itseltään. Toiminta nousee niin nautinnolliseksi, että muut asiat ovat täysin toisarvoisia. Flow'n tuoma nautinto on kuitenkin erotettava fyysisten tarpeentyydytysten tuomasta mielihyvän kokemuksesta. Flow'n kokemus mahdollistuu, kun toiminta voidaan suorittaa alusta loppuun saakka, toiminnalla on tavoitteet ja siitä saa palautetta. (Uusikylä & Piirto 1999, 65–66.) Flow-kokemuksessa epävarmuus, itseen ja muihin asioihin liittyvät huolet ja ongelmat unohtuvat. Keskittyminen on niin intensiivistä, että tarkkaavaisuus ei riitä mihinkään epäolennaiseen. (Csikszentmihalyi 1990, 113). Tietoisuus itsestä katoaa ja tekijä tuntee hetkellisesti olevansa yhtä tekemisensä ja teoksensa kanssa (Mantere 2009c, 17). Flow-tilassa ihminen ei ole passiivinen, rento vastaanottaja, vaan aktiivinen osapuoli. Ihminen suorittaa omasta tahdostaan jotakin keskittymistä vaativaa, vaikeaa ja arvokasta. (Csikszentmihalyi 1990, 18.)

Flow-kokemuksessa on oleellista työskennellä omien kykyjensä ääri rajoilla. Tehtävän tulee olla tarpeeksi haastava taitoihin nähden. Työhön tai toimintaan liittyy iloa ja nautintoa ja yksilö voi kehittyä monimuotoisempaan suuntaan, omien taitojen syventämiseen. Ihminen kokee tyydytystä löytäessään itselleen uusia haasteita ja käyttäessään uusia taitoja. (Koskennurmi-Sivonen & Seitamaa-Hakkarainen 2003.) Taitojen, tietojen ja

kykyjen kehittyessä tulee vaikeutta lisätä: tavoitteiden saavuttamiseen tulee nähdä vaivaa. Ihmisen pitää tuntea, että hänen on mahdollista päästä yhä parempiin tuloksiin, hänellä on lahjoja ja tietoa heittäytyä virran vieväksi. Kuitenkin koko ajan tekijä pystyy itse määräämään toimiansa suunnan ja nopeuden. (Uusikylä 2012, 127–128.)

Flow-kokemuksen ydin on siinä, että ihminen oppii kontrolloimaan omaa sisäistä elämäänsä: hän pystyy sijoittamaan psyykkistä energiaansa tietoisesti itselleen arvokkaaseen toimintaan. Tietoisuuden kontrolloitu suuntaaminen ei ole vain älyllinen taito, vaan se vaatii paljon tahdonvoimaa ja tunnetta. Ihmisen tarkkaavaisuus ohjaa sitä, mihin henkistä energiaamme sijoitamme. Tietoisuuttamme uhkaa epäjärjestys kun havaitsemme meitä uhkaavia elementtejä. Jos tällainen tila on pitkäaikainen, on vaarana, ettemme enää kykene sijoittamaan psyykkistä energiaamme mihinkään arvokkaaseen vaan elämän sisältöä etsitään alkoholista tai muista haitallisista asioista. (Uusikylä & Piirto 1999, 65–66.) Kun psyykkistä energiaa pystytään kohdentamaan kiinnostavien ja tarpeeksi haastavien tavoitteiden saavuttamiseen, on mahdollista päästä flow-tilaan (Csikszentmihalyi 1990, 60). Flow-kokemukset kasvattavat hallinnan tunnetta siitä, että ihminen on osallinen oman elämänsä sisällön määräämisessä. Se vie lähemmäksi onnellisuuden kokemista. Ihmisellä on itsellä edellytykset parantaa elämänlaatuaan. (Csikszentmihalyi 1990, 18–19.)

4 SEURAKUNNAN TILA JA MUUTOKSENTARVE

Elämme ajassa, jonka arvokäsitykset ovat muuttuneet radikaalisti viimeisten vuosikymmenien aikana. Tutkimusten mukaan yhä harvemmat uskovat kristinuskon keskeisiin käsityksiin, kuten Kristuksen ylösnousemukseen. (Räsänen, esitelmä 16.4.2016.) Kiinnostus seurakuntia kohtaan on vähentynyt ja evankelisluterilaisesta kirkosta on eronnut valtavia määriä ihmisiä. Kristinuskko ja sen edustamat arvot kohtaavat avointa halveksuntaa, jopa vihaa. Tämä on vaikuttanut myös seurakuntien ja kristittyjen mielentilaan. Lauri Koittola (2016), turkulaisen Hopeseurakunnan työntekijä, kirjoittaa osuvasti blogikirjoituksessaan pimeyden kiroamisesta, joka kuvastaa suuressa osassa Suomen seurakunnista vaikuttavaa mentaalista tilaa. Tappiomielentilassa pelätään lopun aikoja ja ympäröivän yhteiskunnan epävakautta ja uskotaan, että ajat vain huonontuvat ja pimeys syvenee entisestään. Se aiheuttaa toivon menettämistä, jolloin fokus katoaa. Kavalinta on passivoituminen ja tyytyminen siihen mitä tällä hetkellä ympärillä tapahtuu.

Tällä hetkellä useassa seurakunnassa on nähtävissä hälyttävä kato nuorista aikuisista. Kulttuuriero nuorteniltojen, jotka useissa seurakunnissa ovat hyvin nykyaikaisia ja tätä päivää, sekä perinteisen jumalanpalveluksen välissä on valtava. Monet aktiiviset seurakuntanuoret jäävät pois seurakunnan yhteydestä huomattaessaan, ettei seurakunta tarjoa heille enää mitään paikkaa missä voisi rakentua ja olla osana nuorteniltojen ikärajan ylitettyään. Jos seurakunta ei halua tai pysty tekemään uudistusta ja olemaan muutoksessa mukana, on vaarana, että seurakuntien ja kristittyjen määrä Suomessa romahtaa muutaman vuosikymmenen jälkeen, kun vanhaa sukupolvea ei enää ole.

Stressitutkimukset ovat tuottaneet paljon näyttöä siitä, että elämänolosuhteet, ihmisten väliset toimintatavat ja yhteiskunnalliset normit ja tavoitteet voivat joko rasittaa tai tukea ihmistä. (Lehtonen 2005, 5). Ympäröivän maailman ja taloustilanteen ollessa epävakaa tulisi sitä voimakkaammin seurakunnan olla paikka joka kantaa valoa, tukee ihmisen hyvinvoinnin rakentumista ja antaa toivoa elämään. Koittola (2016) toteaa osuvasti: ”Miksi kirotta pimeyttä, kun voi sytyttää kynttilän?”

On aika nostaa katse ympäröivästä maailmasta, sen murheista sekä myös seurakunnan ongelmista ja epäkohdista ja fokusoida katse tärkeimpään. Seurakunnilla on maailman paras sanoma Jeesuksesta. ”Evankeliumi on ilosanoma, joka tuntuu jopa liian hyvältä ollakseen totta. Se ei ole sanoma täydellisistä ihmisistä, vaan täydellisestä Jumalasta, joka rakastaa epätäydellisiä ihmisiä.” (Houm Church 2016). Tämä viesti pitäisi saada välitettyä ihmisille nykyaikaisella ja heitä koskettavalla, kiinnostavalla ja luontaisella tavalla.

Radikaalin muutoksen on tapahduttava, ja vaikka muutos ei ole aina helpoa tai kivutonta, on se silti välttämätöntä tavoitteiden täyttymiseksi. Seurakunnissa on paljon rakenteita, jotka ovat raskaita eivätkä palvele kummankaan, seurakunnan tai kävijän, tavoitteita tai tarpeita. Tässä palvelumuotoilua voitaisiin hyödyntää hyvin laajalti. Seurakunnan koko organi-

saatiota ja eri palveluja voitaisiin kehittää ja päivittää vastaamaan tämän päivän tarpeita.

4.1 Muutosaalto

Seurakuntakentässä on tapahtumassa murros, jolle ei kuitenkaan ole selkeää määritelmää tai selkeitä rajoja. Ilmassa on muutosaalto, jossa sen sijaan että tyydyttäisiin seurakunnan nykyiseen tilaan, sitä onkin alettu päämäärätietoisesti kehittää. Ihmisillä on herännyt unelma siitä, että seurakunta voisi tavoittaa paremmin ihmisiä tämän ajan Suomessa. (Eerola & Piipponen 2016.) On nousemassa uusi sukupolvi, joka tekee asiat hyvin eri tavalla, mihin vanha sukupolvi on tottunut.

4.1.1 Aallon harjalla

Samaan aikaan kun toisaalla kirkkosalit tyhjenevät, toiset seurakunnat vetävät puoleensa ihmisiä ja ovat herättäneet kiinnostusta valtamedioita myöten. Näitä rohkeasti uutta luovia, dynaamisia, nykyaikaisessa kulttuurissa kiinni olevia ja kasvavia seurakuntia löytyy niin pääkaupunkiseudulta kuin pienemmistä kaupungeistakin. Yhteistä niillä on visio evankeliumin viemisestä eteenpäin nykyaikaisilla keinoilla ja rohkeus kokeilla uutta. (Eerola & Piipponen 2016.) Hyvinä esimerkkeinä tällaisista nykyaikaisista seurakunnista voidaan nähdä Seinäjoen Houm Church (kuva 1), Turun Hopeseurakunta (kuva 2) ja Suur-Helsingin seurakunta Suhe (kuva 3). Kaiken keskiössä näillä seurakunnilla on usko hyvään Jumalaan ja Jeesukseen, joka on jokaisen ihmisen puolella ja rakastaa kaikissa olosuhteissa. Seurakunnasta rakennetaan paikkaa, johon on matala kynnyksellä tulla ja jossa on hyvä olla. Seurakunnan nähdään olevan kuin koti, johon kaikki voivat tulla elämäntilanteestaan, iästään tai elämänkatsomuksestaan riippumatta. Näyttäisi siltä, että raskaista ja toimimattomista käytännöistä ja rakenteista on luovuttu sekä tärkeimpiin ja keskeisimpiin arvoihin keskitytään ja niihin panostetaan.

Näissä seurakunnissa yhteistä on, että ne toimivat lähes täysin vapaaehtoisten voimin ja ihmisiä otetaan mukaan toiminnan kehittämiseen ja vastuisiin. Seurakunnan kävijöissä on valtava määrä potentiaalia, vahvaa osaamista ja intohimoa joka täytyy osata ottaa käyttöön. Se vaatii seurakunnalta luottamista ja tilan antamista. Seurakunnan jäseniä sitoutetaan palvelemaan erilaisissa tehtävissä, joissa he voivat käyttää omia luontaisia lahjojaan ja kykyjään, kehittää toimintaa ja olla mukana vaikuttamassa. Seurakunnassa ei ole kyse muutaman ihmisen pyörittämästä ohjelmasta, vaan jokaisen antamasta panoksesta yhteiseen hyvään. Siksi palvelemiseen rohkaistaan ja se on seurakunnan toiminnan edellytys. Ihmiset pääsevät vastuunkantoon itseä kiinnostavalla ja motivoivalla tavalla, josta hyötyy sekä ihminen yksilönä että seurakunta kokonaisuutena.

Kuva 1. Seinäjoen Houmissa seurakunta on hengellisen kodin lisäksi myös perhe, jossa paikkaa ei ansaita, vaan siihen kuulutaan (Houm Church 2016).

Kuva 2. Turun Hopeseurakunta on perhe, jonka keskellä tahdotaan auttaa jokaista ihmistä löytämään toivo, ystäviä ja tarkoitus elämälle (Hopeseurakunta 2015).

Kuva 3. Suur-Helsingin seurakunta Suhe on seurakunta lähellä Jumalaa ja lähellä ihmistä, jotta jokainen oppisi tuntemaan Kristuksen (Suhe 2015).

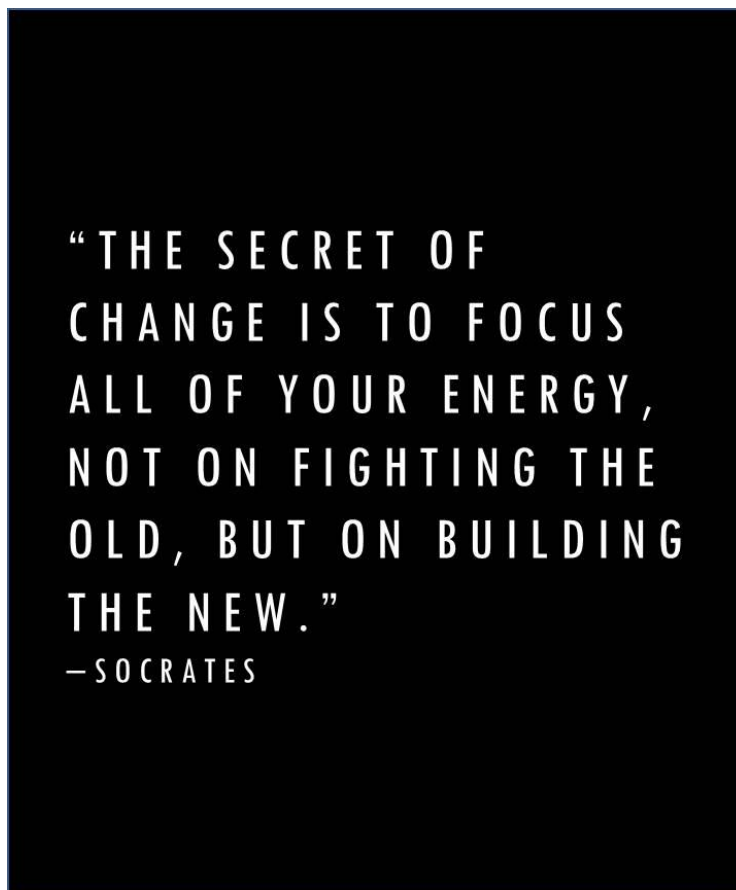

Kuva 4. Uusi Jumalaa rakastava sukupolvi, joka muuttaa maailmaamme (Hopetapah-tuma 2015).

4.1.2 Lataamo

Lataamon taustalla oli Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan jumalanpalvelusuudistus, jonka tavoitteena oli nykyaikaistaa jumalanpalvelusta niin että se voisi toimia koko seurakunnan yhteisenä jumalanpalveluksena ja tavoittaa uusia ihmisiä. Turun Hopeseurakunta (kuva 2) oli yksi seurakunta, jonka toimintaa benchmarkattiin. Jumalanpalveluksen nykyaikaistamiseen lähti useita eri-ikäisiä ja eri tietotaidoin varustettuja seurakunnan aktiiveja täydellä sydämellä mukaan.

Useat seurakunnat ovat viime vuosien aikana tehneet suuriakin uudistuksia samalla huomaten, että vanhan seurakunnan uudistaminen on vaikeaa ja hidasta (Eerola & Piipponen 2016). Niin kävi tässäkin tapauksessa. Työtä tehtiin paljon, mutta muutosprosessi oli takkuinen. Kahta hyvin erilaista kulttuuria on vaikeaa, ellei mahdotonta yhdistää ilman perustavanlaatuisia kompromisseja ja sen seurauksena jumalanpalvelusuudistus ei täyttänyt uuden sukupolven tarpeita eikä vanha sukupolvi ollut tyytyväinen muutokseen. Turhautuminen, pettymys ja valtava unelma tavoittaa Hämeenlinnan kaupungin ihmisiä edesauttoivat Lataamon, uuden sukupolven jumalanpalveluksen syntyä. Rohkaisuna toimi osuvasti Socratesin lausahdus (kuva 5) uuden rakentamisesta sen sijaan että taistelisi vanhaa vastaan.

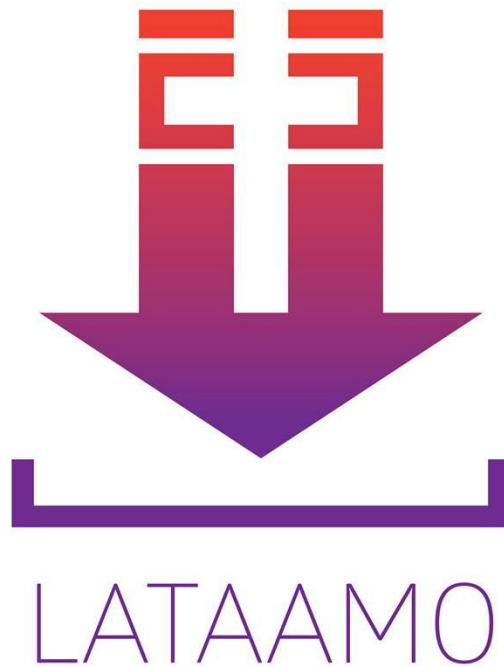
Kuva 5. Socratesin kannustuslause uuden rakentamiseen.

Lataamo syntyi viiden ihmisen unelmasta hyvinvoivasta seurakunnasta jossa seurakunnan jäsenet aidosti viihtyvät, jonka toiminnan he kokevat rikastuttavan omaa elämäänsä ja auttavan arjessa jaksamista. Unelma oli

muuttaa seurakuntaa vastaamaan tämän päivän tarpeita. Perusideana oli kehittää sellaista hengellistä toimintaa, uudenlainen matalan kynnyksen jumalanpalveluskonsepti, joka tavoittaisi tässä ajassa elävät uskovat nuoret aikuiset.

Lataamo on uuden sukupolven jumalanpalvelus, jonka tavoitteena on tarjota hengellistä kasvua ja uskovien yhteyttä kristityille nuorille aikuisille seurakuntataustasta riippumatta. Lataamossa nuoret aikuiset ja samanhenkiset ihmiset kokoontuvat yhteen Jumalaa rakastavana sukupolvena juurtuen Kristukseen. Lataamo on osallistavampi, yhteisöllisempi ja rakenteeltaan huomattavasti kevyempi kuin perinteinen jumalanpalvelus. Lataamo on vahvasti tätä päivää. Sen tarkoitus on olla kuin koti, jossa kävijä saa olla täysin oma itsensä ilman maskeja. Lataamon arvoja ovat aitous, yhteisöllisyys, laadukkuus ja luontaiset lahjat.

Toiminnan tarkoituksena on voimaannuttaa kävijä kohtaamaan oman jokapäiväisen elämänsä haasteet. Lataamon kävijän oletetaan jo tehneen uskonratkaisun, jolloin opetuksessa keskitytään enemmän siihen, kuinka elää tässä maailmanajassa ja sen haasteissa kristittyinä. Toiminta ei ole varsinaisesti evankelioivaa, vaan tarkoituksena on tavoittaa varsinkin seurakuntayhteydestä pudonneet uskovat nuoret aikuiset ja tarjota heille paikka jossa kasvaa omassa uskonelämässään ja olla yhteydessä muiden kristittyjen kanssa. Lataamon suunnittelussa ja kehittämisessä on käytetty palvelumuotoilun menetelmiä, jonka kautta on pyritty muun muassa huomioimaan kävijän kokonaisvaltainen viihtyminen alusta loppuun.

Kuva 6. Lataamon logo.

5 PALVELUN SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Muotoilun ensimmäisenä osana voidaan nähdä ongelman löytyminen ja rajaaminen, joka halutaan ratkaista (Vaajakallio & Mattelmäki 2013, 60). Tässä luvussa käydään ongelmakohtia läpi ja aletaan luoda ratkaisua.

Unelma hyvinvoivasta seurakunnasta elää vahvana ja palvelun suunnittelun idea lähti halusta olla rakentamassa seurakuntakulttuuria, jossa seurakunnan jäseniä voidaan auttaa voimaan paremmin, heistä ollaan enemmän yksilötasolla kiinnostuneita ja tarjottavat palvelut voisivat olla vielä yksilöllisempiä. Koska luovuus ja sen lukuisat ilmenemismuodot ovat olleet rakkaita koko elämäni ajan, oli luonnollista lähestyä seurakunnan toiminnan kehittämistä siitä käsin.

Moni ajattelee luovuuden olevan tarkoitettu vain tietyille, erityislahjakaille ihmisille. Siinä sivuutetaan jotain kristinuskossa tärkeää: Luoja on luonut jokaisen omaksi kuvakseen ja sen vuoksi olemme myös itse luovia luoja. Jos ajatellaan luovuuden kuuluvan vain harvoille, on vaarana että jätetään hyödyntämättä jokaisesta löytyvä luova voimavara ja synnynnäinen itsensä toteuttamisen tarve, joka juuri lisää yksilön hyvinvointia. Ahonen (1994, 19) onneksi muistuttaa, että kaikista uskomuksista, myös siitä ettei ole luova, voidaan päästää irti ja vaihtaa uuteen ja parempaan, joka palvelee tarkoitustaan ja voi olla voimavara.

Luovuus esiintyy tällä hetkellä monessa seurakunnassa hyvin pienessä roolissa. Valitettavan usein luovuus on sitä, että yksittäinen ihminen lukee runon tai soittaa kappaleen. Myös joitain osallistavampia luovuuden ilmenemisen muotoja, kuten näytelmä- tai kuorotoimintaa, on olemassa. Niiden ensisijainen tarkoitus on kuitenkin palvella perinteisen jumalanpalveluksen kävijää, eikä niinkään tarjota luovaa itseilmaisua ja heittäytymistä, uusia näkökulmia tai uusien taitojen oppimista osallistuvalla tekijällä. Tällä hetkellä näyttäisi puuttuvan toimintaa, jossa seurakunnan tavallinen kävijä, jolla ei välttämättä ole mitään ennakko-osaamista, voi käyttää luovuuttaan sekä kokeilla ja oppia uusia taitoja.

Maailma on täynnä ärsykeitä ja informaatiovirta on loputon, minkä vuoksi voi olla haasteellista rauhoittua ja päästä käsiksi omaan luovuuteen. Voi olla ylivoimaista ryhtyä yksin kotona tekemään jotain luovaa. Siksi on tärkeää, varsinkin kaiken hektisyyden ja suorituskeskeisyyden ympäröidessä, että on olemassa pysähdyspaikkoja, jotka tukevat luovan voimavaran käyttöön ottoa ja sen käyttöä. Hyvinvoinnin monisärmäistä kokonaisuutta on lähestytty suunnittelemalla palvelu, jossa kristityt voivat mielekkäällä tavalla toteuttaa itseään ja luoda sosiaalisia suhteita.

5.1 Palvelun tavoitteet ja arvot

Suunniteltu palvelu toimii Lataamon alla lisäpalveluna. Sen tarkoitus on tuoda Lataamon kävijälle lisäarvoa. Palvelun idea on tuoda kristittyjä nuoria aikuisia yhteen luovuuden äärelle oppimaan uusia tai harjaannuttamaan jo olemassa olevia taitoja sekä olemaan aidossa yhteydessä ja vuorovaikutuksessa muiden osallistujien kanssa. Toiminnassa on tilaisuus tutustua

luontevalla tavalla muihin ihmisiin, jotka jakavat saman kristillisen arvopohjan ja samanlaisia kiinnostuksenkohteita. Luovan toiminnan terveydelliset vaikutukset on yhtä todellisia kuin muukin lääketiede (Lehtonen 2005, 7–8). Luovien voimavarojen löytyminen ja käyttäminen, uuden oppiminen ja aito yhteys ovat tekijöitä jotka toimivat hyvinvoinnin lisääjinä. Toiminta ei ole terapeutista. Osallisuuden tunne ja vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa auttavat ihmisiä voimaan paremmin (Liikanen 2010, 25).

Palvelu jakaa saman kristillisen arvopohjan kuin Lataamo. Sen näkyviä helposti tunnistettavia muotoja voivat olla rukous, raamatunluku ja hengellinen alustus tai musiikki. Kristillinen arvopohja, joka sisältää lähimmäisen rakastamisen ja toisen kunnioittamisen, on kuitenkin paljon syvempää kuin sen näkyvät ilmenemismuodot. Palvelu on täysin vapaaehtoinen.

Palvelun lähtökohtainen ajatus on, että se on osallistujalle maksuton tai osallistumismaksu on hyvin pieni, jotta jokaisella on mahdollisuus osallistua toimintaan taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Osallistumismaksu voidaan periä, mikäli toimintaan kuuluu välttämättömiä materiaaleja joita osallistuja tarvitsee. Maksun on tarkoitus kattaa vain hankittavat tarvikkeet tai materiaalit, eikä maksusta saa tulla kynnyskysymystä palveluun osallistumiselle.

Myös luovan flow'n kannalta palvelun toiminta voidaan järjestää optimaaliseksi. Jotta luovuus voisi virrata mahdollisimman esteettömästi, on palvelussa huomioitu ja hyväksikäytetty joitain taideterapiasta tuttuja elementtejä, vaikka toiminta ei olekaan terapeutista. Flow-kokemuksen syntymistä voi edesauttaa asettamalla selkeät aikarajat ja luomalla luottamuksellista ilmapiiriä (Mantere 2009c, 17). Kun ilmapiiri on hyväksyvä, salliva ja kokeileva, tilaa on myös epäonnistumiselle. Tällainen ilmapiiri rohkaisee heittäytymään ja unohtamaan sisäisen kriitikon äänet. Spontaaniisuus ja uuden kokeileminen ovat mahdollisia. Arvostavassa ja turvallisessa ympäristössä on helpompi työskennellä ja toteuttaa omaa luovuutta sekä heittäytyä luovaan virtaan. Ketään ei arvostella eikä keskinäiselle vertailulle ole tarvetta. Selvät aikarajat antavat luovalle tekemiselle raamit ja voivat helpottaa työskentelyyn keskittymistä.

5.1.1 Luova tekeminen ja uuden oppiminen

Monet ihmiset ajattelevat, että olisi hienoa oppia erilaisia luovia taitoja. Toinen haaveilee taiteen tekemisestä, toinen risukranssien valmistuksesta. Näitä taitoja voi oppia erilaisilla kursseilla ja pajoissa. Haaveilu jää kuitenkin usein vain ajatuksen tasolle ja voi olla vaikeaa ryhtyä tuumasta toimeen. Erilaisia esteitä kursseille osallistumiselle voi olla raha, ajanpuute tai se ettei tunne muita kurssilaisia tai ole varma kiinnostaako jokin asia niin paljon, että olisi valmis sitoutumaan viikoittaiseen opiskeluun ja aiheen syvällisempään läpikäymiseen. Lisäksi kurssit ovat harvoin kristillisiä ja uskovien välistä yhteyttä rakentavia, joka on monelle kristitylle arvo sinänsä.

Vaikka luovuuden tärkeys on laajalti tunnustettu ihmisen ja yhteisöjen hyvinvoinnissa, ei luovuutta opeteta paljoa käytännön tasolla, varsinkaan seurakunnissa. Palvelu on yksi ratkaisu tähän ongelmaan. Se tuo kristityille matalan kynnyksen toiminnan, jossa osallistuja voi toteuttaa luovasti itseään ja oppia uusia taitoja. Mukaan on helppo tulla, vaikka vain kokeilemaan omaksi iloksi, eikä taitojen lähtötasolla ole merkitystä. Oma kiinnostus ja mielenkiinto asiaa kohtaan riittävät. Aiheeseen perehdytään vain yhden kokoontumisen ajan, jolloin pitkää sitoutumista ei tarvita. Osallistuja voi saada tuntumaa jostain luovan toiminnan osa-alueesta, jota ei välttämättä muuten tulisi koskaan kokeilleeksi.

Usein paine hienon työn luomisesta ja suuri itsekriittisyys voivat olla esteitä luovuudesta nauttimiselle. Kritiikki, oli se sitten sisäistä tai ulkoista, voi olla yksi suurimpia luovuuden esteitä. Toisinaan kyse on omaa luovuutta epäilevästä tai väheksyvästä, negatiivisesta asenteesta. Tällöin on hyvä painottaa luovan prosessin tärkeyttä eikä keskittyä pelkästään luovaan tuotteeseen, tuotteen lopputulokseen. Mantere (2009a, 190–194) painottaa, että luovuuteen kuuluu olennaisesti se että uskaltaa tehdä jotain itseään syvästi tyydyttävää, jotain uutta ja omaperäistä. Oman intuition seuraaminen ja luovan flow'n saavuttaminen voivat tyydyttää ihmistä syvemmillä tasolla kuin suorittaminen ja sitä kautta onnistuminen. Luovuus tukee arjessa jaksamista ja tuo elämään hyvää vastapainoa.

Luovan tekemisen taustalla voidaan soittaa hiljaista musiikkia, mikäli tämä sopii luovan toiminnan luonteeseen. Musiikki voi olla instrumentaalista tai hengellistä. Musiikki voidaan kokea sekä rauhoittavana että inspiroivana. Musiikin käyttö voi olla perusteltua myös silloin, jos hiljaisuus koetaan kiusallisena.

6 LUOVAN TOIMINNAN LATAAMO – PALVELU

Kuva 7. Luovan toiminnan Lataamon logo.

6.1 Palvelun suunnittelu ja kehittäminen

Vilka ja Airaksinen (2007, 38) kehottavat miettimään kohderyhmää, koska toiminnallisessa opinnäytetyössä tuote, tapahtuma tai toiminta tehdään aina jollekin tai jonkun käytettäväksi. Myös palvelumuotoilun yksi keskeisimpiä ajatuksia on asiakasymmärrys (Tuulaniemi 2011, 173–174). Palvelun kohderyhmänä ovat Lataamon kävijät, Hämeenlinnan uskovat nuoret aikuiset, jotka ovat vahvasti kiinni nykypäivässä. Nämä nuoret aikuiset ovat kiinnostuneita toteuttamaan itseään luovasti ja löytämään pysähdyspaikkoja luovalle tekemiselle. Uusien taitojen oppiminen, varsinkin luovuuden saralla kiinnostaa. Kävijän sukupuolella tai seurakuntataustalla ei ole merkitystä ja palvelu voi koota kristittyjä yhteen yli seurakuntarajojen. Tutustuminen samanhenkisiin uskoviin nuoriin aikuisiin ja suhteiden luominen muiden kristittyjen kanssa on tärkeää.

Palvelun onnistumisen suhteen ympäristöllä on erittäin suuri vaikutus. Ympäristö ohjaa ihmisen käyttäytymistä sekä vaikuttaa mielialaan. (Tuulaniemi 2011, 81–82.) Palvelu järjestetään Linkkikeskuksessa, joka on erittäin viihtyisä, valoisa ja sopivan kotoisa, olohuonemainen. Tila on sopeva luomaan rentoa ilmapiiriä myös luovalle toiminnalle. Lisäksi tiloissa on hyvät tekniset valmiudet, joiden avulla esimerkiksi visuaalista opetusmateriaalia voidaan näyttää ja soittaa toiminnan taustalla musiikkia. Siihen, kuinka paljon osallistujia on mahdollista ottaa palveluun mukaan, riippuu enimmäkseen tilan asettamista rajoitteista.

Palvelun suunnittelun alussa ideoitiin mahdollisimman paljon ratkaisuja kerrytetyn ymmärryksen pohjalta. Ratkaisut olivat erilaisia, joissa painotukset arvoissa, toteutus, käytettävä aika sekä palvelun toteuttamisen paikassa oli eroja. Karsinnan ja jatkokehityksen avulla palvelukonsepti alkoi saada muotoaan, jolloin siitä alettiin hioa yhä toimivampaa ja parempaa palvelua.

Suunnitellun palvelun palvelupolku on pilkottu osiin ja näin palvelutuokioita ja sen kontaktipisteitä on voitu tarkastella. Niitä arvioimalla voidaan toimintaa kehittää vastaamaan parhaalla tavalla sekä kävijän, että seura-

kunnan tarpeita ja toiveita. Mieltisen mukaan palvelupolun luomisen ensimmäinen osa on päättää mikä on sen ensimmäinen ja viimeinen kontaktipiste (2011b). Tässä tapauksessa ensimmäisenä voidaan nähdä esipalveluna toimiva palvelun mainostus ja sitä kautta palveluun ilmoittautuminen. Palvelun lanseerauksessa on tärkeää, että kohderyhmä saa tietää palvelusta sopivissa ympäristöissä ja heille ominaisella tavalla (Tuulaniemi 2011, 238). Sen vuoksi sosiaalinen media on paras tapa tavoittaa tässä ajassa elävät nuoret aikuiset ja mainostus tapahtuu pääasiassa sitä kautta. Palveluun osallistumisesta ilmoitetaan henkilökohtaisesti mainoksen ohjeistuksen mukaisesti.

Palvelun toimivuutta ja sujuvuutta testattiin ensin ilman osallistujia. Palvelu käytiin läpi näyttelemällä, jolloin palvelutilanteet konkretisoituvat (Tuulaniemi 2013, 186). Vaihe vaiheelta tarkasteltiin palvelun koko kokonaisuus, jonka aikana heräsi huomioita joistain palvelun epäkohdista joita vielä kehitettiin.

6.1.1 Ydinpalvelun runko

Kuvio 4. Ydinpalvelun runko

Ydinpalvelun ensimmäisenä osana voidaan nähdä osallistujien vastaanottaminen toimintaan. Positiivisen palvelukokemuksen rakentumiseksi on hyvä, että osallistujat toivotetaan tervetulleiksi ja heille kerrotaan joitain käytännön asioita, kuten missä naulakot ja vessa sijaitsevat. Jos ohjaaja ei itse pysty olemaan vastaanottamassa osallistujia, olisi hyvä että joku muu ottaisi tehtävän vastuulleen.

Luova toiminta jakaantuu kahteen osioon, jotka ovat kahvitauon molemmin puolin. Toiminta voi sisältää erilaisia luovuusharjoituksia ja luovuuteen virittäytymistä, uusien tekniikoiden oppimista ja teknisiä kokeiluja. Toiminnan sisältö riippuu vahvasti luovan toiminnan luonteesta ja ohjaajan näkemyksestä. Suuressa roolissa on kuitenkin luova itsensä toteuttaminen ja itseilmaisuus.

Luovan toiminnan välissä pidetään kahvitauko. Toiminnassa täytyy olla aikaa myös vapaalle seurustelulle ja kahvitauko on hyvä hetki, jolloin syntyy luontevalla tavalla keskustelua ja yhteyttä osallistujien välillä pienen purttavan ja kahvikupin äärellä. Ryhmän jäsenet voivat tutustua toisiinsa paremmin ja luoda uusia ihmissuhteita. Ystävyysuhteiden rakentuminen on hyvin tärkeää ja tällainen toiminta tuo jo lähtökohtaisesti monia samoista asioista kiinnostuneita yhteen, jolloin osallistujilla on heti jotain yhteistä mistä keskustella. Kahvi tarjoillaan samassa tilassa, kuin missä luova toiminta tapahtuu. Käytössä on vapaaehtoinen kahvimaksu, jolla kateetaan kahvituksesta syntyneet kulut.

Luovan työskentelyn jälkeen kokoonnutaan yhteen töiden tai toiminnan tarkasteluun. Jokaisella on hetki kertoa omasta työstä, työskentelystä tai esiin nousseista mietteistä ja kokemuksista. Ajatuksia voi jakaa sen verran ja sillä lailla, kun itsestä tuntuu sopivalta. Toiset kuuntelevat ja sen jälkeen saavat hyvässä hengessä sanoa myönteisiä asioita vuorossa olevalle henkilölle. On tärkeää että näitä myönteisiä huomioita kerrotaan muille, sillä ne rohkaisevat ja innostavat jatkamaan. Samalla osallistujat oppivat tuntemaan toisiaan ja rakentavat positiivista ilmapiiriä. Yhteinen tarkastelu on palvelun viimeinen kontaktipiste, jonka jälkeen osallistujia kiitetään toimintaan osallistumisesta.

Jokaisessa Luovan toiminnan Lataamossa on sama arvopohja ja perusrunko, mutta luova toiminta vaihtuu aina ohjaajan ja opettajan myötä ja sen vuoksi kerrat voivat olla hyvin erilaisia. Ohjaajiksi tai opettajiksi voidaan pyytää joko seurakunnan monilahjakkaita jäseniä, jotka ovat valmiita jakamaan omaa ammattitaitoaan ja ymmärrystään muille, tai täysin seurakunnan ulkopuolelta tulevia osaajia. Näin palvelu voi tarjota hyvinkin erilaisia luovan toiminnan muotoja, kuten improvisointia, tanssia, kuvataidetta tai käsityötaitoja.

6.2 Palvelun pilotointi

Ensimmäinen Luovan toiminnan Lataamo järjestettiin 19.3.2016 klo 12–15 ja se voidaan nähdä palvelun pilotointina. Palvelua mainostettiin Lataamon Facebook-ryhmässä sekä paikallisseurakunnassa, jonka kautta osallistujat ilmoittautuivat henkilökohtaisesti mukaan (Liite 1). Toiminnasta perittiin kahden euron osallistumismaksu jolla katettiin materiaalikustannuksia.

Toimiessani ensimmäisen Luovan toiminnan Lataamon ohjaajana toiminnan valinta määräytyi täysin omien kiinnostuksenkohteitteni mukaan. Kuvallinen ilmaisu on itselleni yksi rakkaimpia luovan ilmaisun muotoja, joten oli luonnollista valita se ensimmäisen kerran luovaksi toiminnaksi. Pohdin pitkään erilaisia vaihtoehtoja kuvallisen ilmaisun mahdollisuuksista, joista lopulta valitsin mustemaalaamisen langalla, painokuvien teon ja vapaan piirtämisen. Musteen ja langan kanssa työskentely voi olla mielekästä myös niille henkilöille, jotka eivät koe olevansa kuvataiteellisesti taitavia. Mitä pidemmällä langalla maalaa, sitä vaikeampaa lankaa on kontrolloida. Märkkää märälle tekniikassa myös musteen liikettä on vaikeaa määrätä ja se alkaa elää paperissa omaa elämäänsä. Hienoa, ennalta arvaamatonta ja odottamatonta jälkeä voi syntyä kokeilemalla ja osallistuja voi saada sitä kautta onnistumisen kokemuksia.

Osallistujien saapuessa toivotin jokaisen henkilökohtaisesti tervetulleeksi paikalle ja kerroin käytännön asioista. Kaikkien ollessa koolla, toivotin heidät vielä yhteisesti tervetulleiksi Luovan toiminnan Lataamoon. Esittelin itseni ja johdatin osallistujat yhteiseen rukoukseen, jonka jälkeen teimme pienen tutustumiskierroksen, jossa jokainen sai kertoa oman nimensä ja jotain itsestään, sillä kaikki eivät olleet tuttuja toisilleen. Jaoin osallistujille jotain ajatuksia luovuuden luonteesta ja siitä, että jokainen ihminen on luova koska Jumala, kaiken Luoja, on luonut meidät hänen omaksi kuvakseen. Kerroin opinnäytetyöni lähtökohdista, perusajatuksista ja arvoista, jolloin toin esille myös, ettei toiminta ole terapeutista. Myös päivän aikataulu käytiin läpi.

Luova työskentely koostui kahdesta osuudesta, joiden alustuksessa kerroin työn teknisestä toteutuksesta ja mainitsin mihin asti työskentelylle on varattu aikaa. Näiden välillä oli kahvitauko, jonka aikana ryhmän jäsenet saivat hakea syötävää ja juotavaa. Tarjolla oli pienen suolaisen ja makean syötävän lisäksi kanakeittoa, sillä toiminta oli monen lounasaikaan. Tarjoilusta oli mahdollisuus maksaa vapaaehtoinen kahvimaksu. Kahvitauko oli positiivinen kokemus, sillä osallistujat juttelivat hyvin vapaasti keskenään ja tutustuivat toisiinsa, eikä kiusallista hiljaisuutta ollut. Luova tekeminen avasi paljon keskusteluja ja ihmiset kertoivat omista kokemuksistaan ja jakoivat elämäänsä.

Ensimmäisessä osiossa oli mustemaalaaminen ja painokuvien ottaminen. Kävin läpi musteen käyttömahdollisuuksia, eri materiaaleja ja välineitä sekä avasin sitä, miten moni asia vaikuttaa siihen minkälaista jälkeä voi syntyä. Näytin myös konkreettisesti ryhmän jäsenille kuinka paljon paperia kannattaa kostuttaa, miten langalla voidaan maalata ja tehdä erilaista jälkeä. Koska mustemaalaus varsinkaan langan kanssa ei ollut osallistujille

ennestään tuttua, painotin, ettei tavoitteena ole tehdä mitään ”hienoa”. Rohkaisin osallistujia kokeilemaan ja katsomaan minkälaista jälkeä voi syntyä sekä etenemään hyvin vapaasti omaa luovaa näkemystä ja intuitiota kuunnellen. Mantereen (2009a, 190–194) mukaan luovuuden harjoittelu taidetoiminnassa on mielekästä taiteen tekemisen leikinomaisuuden vuoksi, jolloin spontaanisuus ja uuden kokeileminen ovat mahdollisia.

Osallistujat ottivat mustemaalaamisen eri vaiheessa töistään painokuvia. Niitä tarkasteltiin ja tutkittiin toisessa osassa. Painokuvissa saattoi näkyä jotain: tematiikkaa, hahmoja tai esineitä. Osa ryhmän jäsenistä selkeästi näki töissään asioita joita jatkoivat piirtämällä. Piirtäminen koettiin alussa vaikeaksi, varsinkin hyvin vapaan mustemaalaamisen jälkeen. Jotkut mainitsivat, etteivät ole piirtäneet moneen vuoteen ja oma piirustusjälki jännittää. Rohkaisin kokeilemaan, mutta mustemaalaamista oli mahdollista myös jatkaa, jos piirtäminen ei tuntunut luontevalta tai kiinnostavalta. Tärkeää on että voi tehdä sitä, mikä tuntuu itsestä hyvältä.

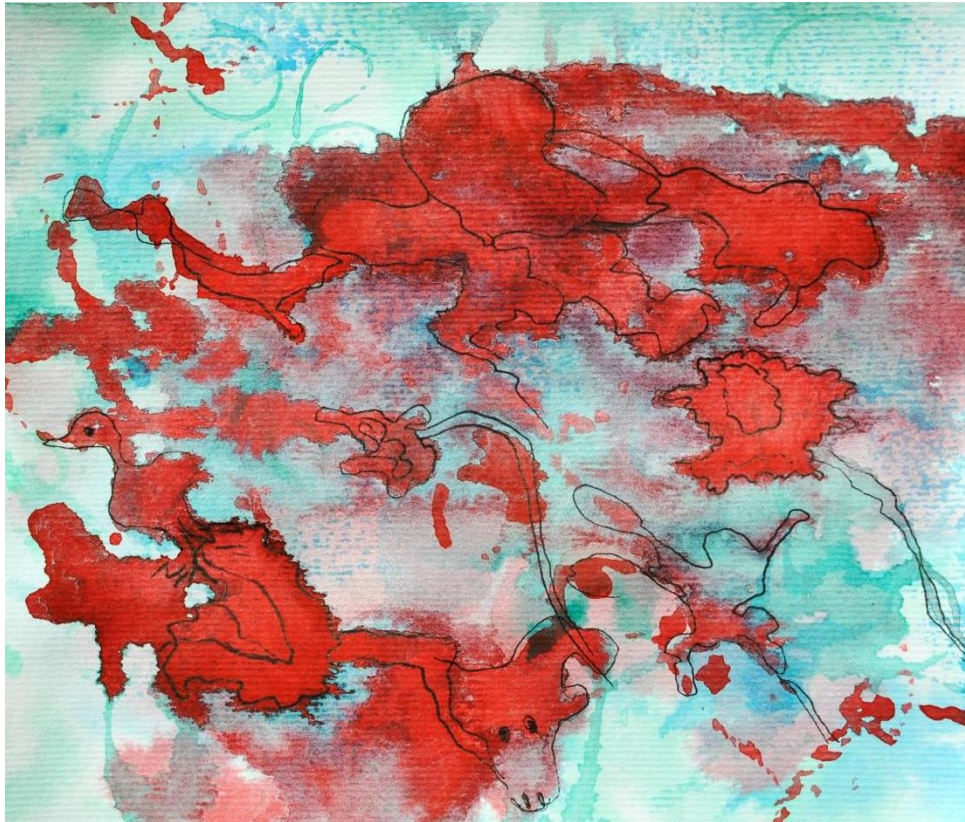

Kuva 8. Esimerkki mustemaalauksesta otetusta painokuvasta, jota tarkastelemalla on löytynyt tematiikkaa, jota on jatkettu piirtäen.

Toiminnan aikana taustalla soi hiljaisena hengellistä musiikkia. Musiikki antoi myös inspiraatiota ja jotkut osallistujista hyräilivät ja maalasivat musiikin tahdissa. Ryhmän jäsenet liikkuvivat tilassa vapaasti ja pysähtyivät myös ihastelemaan avoimesti toistensa töitä. Ryhmän jäsenet oppivat toisiltaan rohkeutta, sekä materiaalien ja välineiden erilaisia käyttötapoja ja mahdollisuuksia (Mantere 2009b, 179). Ryhmä auttoi osallistujia entistä spontaanimpaan tekemiseen ja uskaliaaseen värien käyttöön. Se toimi sopivalla tavalla itse itseään ruokkivana, jolloin uskallus ja luova heittäytyminen kasvoivat toiminnan aikana.

Luovan työskentelyn jälkeen kokoonnuttiin vielä yhteen töiden katsausta varten. Jokainen kertoi omasta työstään ja ajatuksistaan, joita tekemisen aikana oli noussut, juuri sen verran kuin hyvältä tuntui. Tämän jälkeen

ryhmän muut jäsenet saivat sanoa positiivisia asioita työstä tai työskentelestä vuorossa olevalle henkilölle. Jokainen sai henkilökohtaisesti myönteistä palautetta ja rohkaisua. Näyttäisi siltä, että kun positiivisia asioita sanotaan ääneen, silloin onnistumiset konkretisoituvat ja tulevat muidenkin nähtäväksi ja tietoisuuteen. Myös sen oivaltaminen, että teki itse jotain uniikkia jota muut eivät olleet osanneet tai pystyneet tekemään, herätti onnistumisen tunteita. Yhteinen katsaus toimi hyvin päivän yhteenvetona. Ilmapiiri oli koko palvelun ajan mukavan kiireetön, levollinen ja positiivinen.

Kuva 9. Mustemaalauksen rohkeaa värien käyttöä.

Töiden läpikäynnin jälkeen kerroin että töitä on mahdollista jättää Lataamoon esille. Mantereen mukaan taiteen luonteeseen kuuluu, että sillä on yleisönsä (Mantere 2009b, 179). Tässä tapauksessa yleisönä toimi jo Luovan toiminnan Lataamon osallistujat, mutta nyt mahdollisuutena oli jättää työt Lataamoon, jolloin Lataamon kävijätkin voivat yleisönä inspiroitua töistä. Työt toimivat myös Luovan toiminnan Lataamon konkreettisena mainoksena. Töiden jättäminen ihmisten nähtäväksi oli täysin vapaaehtoista. Ryhmän jäsenistä jokainen kuitenkin antoi yhden tai kaksi työtään, jotka ripustettiin Lataamon seinille.

Varsinaisen palvelun päätyttyä siirryttiin toiseen tilaan ryhmähaastattelua varten. Ryhmähaastattelu toteutettiin, jotta opinnäytetyötä varten saataisiin suoraa palautetta palveluun osallistuneilta. Tiedon avulla jatkokehityksessä on mahdollista huomioida käyttäjän tarpeita entistä laajemmin. Ryhmähaastattelussa pohdittiin palvelun tarpeellisuutta ja ajankohtaisuutta, kehittämiskohteita, palvelun hyviä puolia ja arvoja sekä sitä minkälaista luovaa

toimintaa palvelu voisi jatkossa tarjota. Koska ryhmähenki oli hyvä, puhuminen oli rentoa ja ryhmähaastattelussa nousikin esille paljon asioita joista keskusteltiin. Haastattelun päätyttyä kiitin jokaista osallistujaa päivän mukanaolosta ja oman panoksensa antamisesta palvelun kehittämistä varten.

6.3 Palvelun saama palaute - käyttäjäkokemus

Päivän aikana käydyissä keskusteluissa ja ryhmähaastattelussa nousi esille että lähes kaikki ryhmän jäsenet muistavat lapsena tai nuorempana olleensa paljon luovempia ja spontaanimpia. Jotkut olivat vahvasti taiteellisia ja hyvin luovia, mutta jostain syystä luovuus oli hiipunut ajan saatossa. Ahonen (1994, 18) puhuu siitä, kuinka monet ihmiset kadottavat kykynsä tehdä taidetta, vaikka lapsena olisi piirrellyt, soitellut ja leikkinyt. Aikuisena voidaan ajatella, että luovuus on lapsellista tai että taiteen tekeminen kuuluu vain taiteilijoille. Kuitenkin kaikilla on kykyjä käyttää sisäisiä voimavarojaan itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteistä osallistujilla oli kaipaus luovuuden äärelle ja tällä hetkellä elämästä puuttuu paikka, missä pääsisi käyttämään omaa luovuuttaan. Varsinkin ohjattua luovuutta kaivataan, koska kotona se tuntuu vaikealta.

Osallistujista moni kertoi saaneensa kosketuksen pitkästä ajasta omaan luovuuteensa ja kaivanneensa tämältyyppistä toimintaa seurakuntaan, jossa kristityt voivat kerääntyä yhteen luovuuden äärelle ja olla yhdessä luoden. Yksi suurimmiksi arvoiksi nousikin toiminnan kristillinen arvopohja. Se, että osallistujilla on yhteinen arvomaailma, tuo omanlaisensa turvan ryhmään ja on vahva yhdistävä tekijä osallistujien kesken.

Kiitosta tuli toiminnan levollisesta, luomiseen hyvästä ilmapiiristä ja rennosti tunnelmasta, jonka saivat aikaan kiireettömyys, väljä ajan kanssa tekeminen ja hyväksyvä ilmapiiri. Hyvin valmisteltu tapahtuma ja huomioidut yksityiskohdat auttoivat, ettei palvelun toimivuudesta tai toimimattomuudesta eikä päivän aikataulusta tarvinnut jännittää, vaan pystyi luottamaan että ohjaaja oli täysin tilanteen tasalla ja sen päällä. Myös tämän keran teema, kuvallinen ilmaisu ja mustemaalaukset saivat kiitosta: ”Se on helppo ja monitahoinen, ei tarvitse taitoa mutta on luovuutta ja ”sattumaa” parhaimmillaan.” Yksi osallistuja ihastui mustemaalaukseen niin, että kertoi käyttävänsä sitä jatkossa omassa taideilmaisussaan. Toiminnan yllätyksellisyydestä ja arvaamattomuudesta pidettiin, siitä ettei tiedä mitä tehdään ja että mitä saa aikaa mutta kivaa on yhdessä. Se koettiin osana juttua. Hyvänä pidettiin keskittymistä yhden asian ympärille ja se ettei osallistujalta vaadita ennako-osaamista.

Valtaosa oli sitä mieltä, etteivät halua rajata tulevien kertojen toimintaa millään tavalla, mutta joistain yksittäisistä luovan toiminnan muodoista olttiin kiinnostuneita. Luovuutta sekä uuden oppimista olisi hyvä olla toiminnassa tasapuolisesti, aina riippuen aiheesta, kumpaan painottuu. Luovuus tuntui kuitenkin kiinnostavan enemmän kuin tekninen osaaminen tai uuden oppiminen. Toiminnan olisikin hyvä olla sellaista, jossa on mahdollista hyvin luovaan itseilmaisuun ilman että tekniikka on liian vaikea.

Palvelun ajankohtana viikonloppua pidettiin hyvänä sen vuoksi, että arki-iltana voi olla töiden vuoksi niin väsynyt, ettei jaksa paneutua luovaan tekemiseen. Viikonloppuna olisi aikaa vaikka pidempäänkin yhteiseen hetkeen, mikä oli yksi toive. Palvelun aika herätti keskustelua, ja moni vaihtaisi ajan myöhemmäksi iltaan, jolloin perheiden päiväuniajat ovat ohi eikä tarvitse miettiä lounasta. Päivän runko koettiin hyvänä.

6.4 Palvelun jatkokehitys

Palvelun pilotoinnissa käytettiin ryhmähaastattelua ja osallistuvaa havainnointia. Haastattelutilanteessa ryhmä toimii sosiaalisena tukena ja ryhmähengen ollessa hyvä, puhuminen on rennompaa. Haastateltavien määrän tulee kuitenkin pysyä hallittavissa, jolloin ryhmäkoon on hyvä pysyä pienenä. Ryhmähaastattelun etuna on myös ajan säästäminen. (Sievers 2015a.) Havainnoinnin avulla voidaan saada tietoa suoraan toiminnan aikana yksilön, ryhmien ja organisaation käyttäytymisestä. Havainnot kertovat, mitä ihmiset tekevät, miltä asiat näyttävät ja tuntuvat ja se eroaa siitä mitä ihmiset sanovan niiden olevan. (Sievers 2015b.) Näiden kahden, ryhmähaastattelun ja osallistuvan havainnoinnin avulla saatuja tuloksia käytetään palvelukonseptin kehittämiseen.

Osallistuvan havainnoinnin ja osallistujien ryhmähaastattelun avulla nousi esiin joitain parannusehdotuksia, jotka vaativat tarkastelua. Tärkeimpinä kehityskohteina nousivat palvelun ajankohta sekä palvelun markkinointi. Palvelun ensimmäinen kerta oli käytännön syistä laitettu samalle päivälle kuin Lataamo. Jatkossa ajankohta voisi olla eri, esimerkiksi Lataamojen välissä. Monilla kohderyhmän ikäisillä on perhe jossa on pieniä lapsia, jonka vuoksi ei ole mahdollisuutta olla lähes koko päivää poissa kotoa, vaikka halua olisi osallistua molempiin, sekä Lataamoon että Luovan toiminnan Lataamoon. Lisäksi luovalle toiminnalle haluttiin täysin oma hetkensä, jolloin aika voisi olla myös pidempi. Yhteistä aikaa voidaan lisätä esimerkiksi tunnilla, jolloin luovalle työskentelylle on vielä enemmän tilaa ja luovuuteen ja tekemiseen voi keskittyä syvemmin. Toiminnan toivottiin myös alkavan myöhemmin ja painottuvan enemmän päivään ja iltaan.

Vaikka toimintaa mainostettiin sosiaalisessa mediassa, joka valikoitui toiminnan ensisijaiseksi informaatioväyläksi, sekä paikallisseurakunnan tiedotuskanavilla, ei tieto tavoittanut tarpeeksi laajasti kohderyhmää. Nykyään informaatiotulva on niin valtava, että vain harvat tiedot ylittävät tietokynnyksen. Kaikkeen ei vain yksinkertaisesti pysty reagoimaan, jolloin tämäntyyppiset uudet toiminnat jäävät helposti sivuun, ne on helppo ohittaa eivätkä ne ylitä informaatiokynnystä.

Koska kiinnostusta kristillisiin arvoihin perustuvaan luovaan toimintaan on olemassa, täytyy vain löytää tehokkaammat keinot saada ne käyttäjille ja kohderyhmälle tietoon. Mainostuksen tulisi ennen kaikkea tavoittaa kattavasti toiminnan kohderyhmä, uskovat nuoret aikuiset. Tuulaniemi (2011, 237) toteaaakin osuvasti, että palvelu on niin pitkään vain hyvä idea, kun asiakas ei tiedä siitä tai ymmärrä sen hyötyjä, vaikka itse palvelu olisi kuinka hyvä tahansa. Sen vuoksi voimakkaampi ja tavoitteellisempi mainostus ja markkinointi tulevat avainasemaan palvelun jatkon kannalta.

7 PALVELUN ARVIOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön lähtöajatuksena oli kehittää palvelu, jonka keskiössä on luova itseilmaisu ja uuden oppiminen. Tavoitteena oli kristityn kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääntyminen. Palvelun voidaan nähdä lisäävän ihmisen kokemaa hyvinvointia, sillä se koskettaa laajalti ihmisen eri osa-alueita, joissa ihminen voi kokea tyytyväisyyttä suhteessa tarpeisiin, kuten itsensä toteuttamista, oppimista, sosiaalisia suhteita ja ihmissuhteiden syntymistä, harrastusmahdollisuuksia ja uskoa.

Palvelumuotoilun näkökulmasta palvelu onnistui hyvin. Se on palveluna erottuva ja ainutlaatuinen, vastaa asiakkaiden tarpeita luovaan itseilmaisuun sekä kristittyjen yhteyteen ja siinä on positiivinen käyttäjäkokemus. Palvelu kokonaisuutena koettiin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Se luo puitteet lahjojen kehittämiseksi, käyttöön ottamiseksi ja rohkaisuksi. Ihmisillä on kaipuu luovaan itsensä toteuttamiseen ja monella toive että seurakunta voisi tarjota paikkoja sen tukemiselle. Myös palveluntarjoajan, seurakunnan näkökulmasta palvelu on helppo toteuttaa. Se on yksi käytännöllinen ja käyttäjälähtöinen mahdollisuus siihen, minkälaista luovaa toimintaa seurakunta voi tarjota kristittyjen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin rakentumiseksi.

Palvelu toimi saumattomasti ja oli jo yllättävän valmis paketti pilotointivaiheessa. Tätä edesauttoi tarkka palvelupolun laatiminen ja tarkastelu, jolloin asiat eivät olleet sattumanvaraisia ja pienet yksityiskohdat pystyttiin huomioimaan. Havainnoinnin avulla huomasi, kuinka tärkeää hyvien esivalmistelujen tekeminen on. Ilman hyvää esivalmistelua ja tarkkaa suunnittelua en olisi pystynyt olemaan ohjaajana niin rauhallinen ja levollinen. Hyvät esivalmistelut auttavat positiivisen ilmapiirin luomisessa, joka on perusedellytys luovalle toiminnalle. Ilmapiirin luomiseen vaikuttaa ohjaajan rauhallisen ja kannustavan otteen lisäksi ryhmän henki. Kun myönteisiä ja ihailevia kommentteja oli jaettu pitkin luovaa toimintaa, se varmasti myös omalta osaltaan edesauttoi kokeilevan ja hyväksyvän ilmapiirin syntyä.

Aikataulullisista syistä useampia Luovan toiminnan Lataamoja ei pystytty toteuttamaan tämän opinnäytetyön puitteissa, jonka vuoksi vaiheittainen jatkokehitys jäi palvelun syntymisen prosessista pois. Tuulaniemi (2011, 126) kehottaa soveltamaan omien palveluiden kehittämiseksi palvelumuotoiluprosessin mallia. Jotta palvelu voi jatkossakin palvella, on sitä jatkuvasti kehitettävä. Se ei siis ole koskaan täysin valmis. Palvelu on prosessi, ei projekti. (Tuulaniemi 2011, 230.)

Tuulaniemi painottaa, että yksi parhaista tavoista varmistaa palvelumuotoilun laatu on toteuttaa se parhaalla mahdollisella saatavilla olevalla osaamisella ja resursseilla (Tuulaniemi 2011, 240). Tämän palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa olen käyttänyt omaa kertynyttä ammattitaitoani ja tämän hetkistä parasta osaamistani, mitä voin tarjota. Yhdistämällä ne annettuun aikaan ja resursseihin pystyn olemaan tyytyväinen kokonaisuuteen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöprojekti on ollut antoisa ja mukaansatempaava. Se on todellistanut monia ajatuksia ja unelmia, jotka ovat olleet hentoja, epämääräisiä ja osittain jopa tiedostamattomia. Tässä opinnäytetyössä olen päässyt keskittymään itselleni hyvin tärkeisiin asioihin, seurakunnan ja sen kävijän hyvinvointiin sekä luovuuteen ja sen toteuttamiseen. Olen päässyt yhdistämään muotoilun osaamiseni ohjaustoiminnan sivuaineen opintoihin. Monella tapaa tässä opinnäytetyössä on ollut kattava määrä asioita, jotka ovat itselleni merkittäviä.

Olen muotoiluopintojeni aikana paljon pohtinut ja pyörittänyt samaa problematiikkaa siitä, kuinka yhdistää muotoilun osaamiseni ja visuaaliset sekä taiteelliset lahjat haluan auttaa ihmisiä ja vaikuttaa heidän elämäänsä. Tarve tehdä työtä jolla on tarkoitus, on vain kasvanut ajan kuluessa. Palvelumuotoilusta olen löytänyt kentän, hyvinvoinnin muotoilun, jossa olen pystynyt yhdistämään muotoilijan ammattiosaamiseni ihmisen hyvinvoinnin edistämiseen. Palvelumuotoiluun perehtyminen ja sen tarkastelu on ollut tärkeää oman ammattitaidon syventämistä ajatellen. Toivottavasti tulevaisuudessa seurakunnat ympäri Suomea ymmärtävät ja osaavat hyödyntää palvelumuotoilua entistä laajemmin ja rohkeammin seurakunnan kehittämisessä ja päivittämisessä. Palvelumuotoilu on luonteeltaan toimintaa, joka soveltuu kaikille toimialoille, jonka vuoksi sitä voidaan hyödyntää erinomaisesti seurakunnassakin.

Tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen yhä vahvemmin tunnistanut intohimon seurakunnan rakentamiseen, elvyttämiseen ja uudistamiseen. Siihen, että seurakunta voisi nousta ja ottaa paikkansa tämän päivän ihmisten elämässä uudella ja merkittävällä tavalla. Varsinkin nuorten aikuisten tavoittaminen takaisin seurakunnan yhteyteen on unelma, jonka haluan nähdä tulevaisuudessa toteutuvan entistä voimakkaampana ja koko Suomen laajuisena ilmiönä.

Seurakunnan tulisi olla paikka, johon on hyvä ja helppo tulla iästä, taustasta, elämäntilanteesta tai elämänkatsomuksesta riippumatta. Se on huomattavasti helpommin sanottu kuin tehty. Se että seurakunnassa voi olla katkausta kaiken ikäisiä ihmisiä, tilaa olla juuri sellainen kuin on ja että seurakunta voi olla tukemassa jokaisen yksilöllisen hyvinvoinnin edistämistä, on unelma josta on hyvä pitää kiinni, mutta sen toteuttaminen vaatii valtavasti töitä ja sitoutumista koko seurakunnalta. Mahdotonta se ei kuitenkaan ole.

Seurakuntien Suomen laajuista muutosta seuratessa on herännyt uudenlainen toivonliekki siitä, että työtä ei tarvitse tehdä turhaan, vaan mahdollisuus muutokselle on todellinen. Unelma tavoittaa tämän ajan ihmisiä on jo nyt muuttanut niin monia seurakuntia ja myös täysin uusia seurakuntia on syntynyt. Seurakunta voi elää tässä päivässä elinvoimaisena. Muutosaaltoa on ollut äärettömän innostavaa seurata ja odotan mielenkiinnolla mitä seurakuntakentässä seuraavaksi tapahtuu.

Luovuuden ulottuvuuksiin tutustuminen on ollut kiehtovaa ja silmiä avavaa. Tutustuessani syvällisemmin jokaiselle kuuluvaan luovuuteen, oivalsin paljon asioita jotka ovat omassa elämässäni olleet sekä rohkaisemassa ja tukemassa luovuuteen että tukahduttamassa sitä. Olen ymmärtänyt, kuinka luova ilmapiiri ja hyvä opettaja tai ohjaaja voi todella tukea luovaan ilmaisuun tai jopa estää sen. Ei ole yhdentekevää, missä olosuhteissa ja kenen ohjauksessa pystyy olemaan luova.

Kuvataiteen ohjaus ja siinä luovuuteen rohkaisu ovat lähellä sydäntäni. Haluan toimia luovuuden esteiden raivaajana ja ihmisten rohkaisijana. Pyrin ohjaustilanteessa luomaan avointa, hyväksyvää ja kokeilevaa ilmapiiriä. Silloin osallistuja voi vapaammin käyttää omaa luovuuttaan ja testata erilaisia ideoita ilman liian rajoittavaa pelkoa epäonnistumisesta vaikka olisikin teknisesti kokematon. Kun luova prosessi ja opitut taidot kohtaavat, voi syntyä jotain todella upeaa ja tekijää itseä syvästi tyydyttävää. Luovuus ja varsinkin kuvataide on itselleni tärkeä luovuuden muoto ja ohjatessani Luovan toiminnan Lataamoja koin syvää tyydytystä auttaa muita oivaltamaan samoja asioita, mitä olen itse joskus saanut oivaltaa. Toivon että pääsen tätä syventynyttä ymmärrystä hyödyntämään jatkossa entistä laajemmin.

Ihmiset voivat luovuuden kautta oppia paljon itsestään. Toiveeni olisi saada ihmiset ymmärtämään oman luovan potentiaalinsa ja ottamaan oma luova voimavara käyttöön. Luovan itseilmaisun kautta voi rohkeuden lisäksi kasvaa itsetunto, omanarvontunto ja itseluottamus terveellä tavalla. Se, että oppii pysähtymään, kuuntelemaan itseään ja seuraamaan omaa intuitiotaan on monella tapaa itseä tyydyttävää ja myös mieltä rauhoittavaa. Aina ei tarvitse olla kiire joka paikkaan ja pyrkiä olemaan tehokas ja nopea, vaan pysähtyminen ja hetkessä eläminen auttavat akkujen latauksessa ja ne pitävät elämää tasapainossa. Toivon Luovan toiminnan Lataamon voivan olevan paikka, joka auttaa ihmisiä näiden tavoitteiden täyttymisessä.

Seurakunnassa on pitkään ollut puhetta siitä, kuinka luovuuden haluttaisiin näkyvän enemmän seurakunnan toiminnassa. Oli hienoa olla kehittämässä toimiva, käytännöllinen ja konkreettinen ratkaisu joka vastaa tähän haasteeseen ja ongelmaan. Tämä palvelu on vain yksi lukuisista mahdollisuuksista, joilla luovuutta voi tuoreella tavalla tuoda seurakuntaelämää rikastuttamaan. Toivottavasti siitä hyötyvät niin seurakunta kuin ihminen yksilönä.

LÄHTEET

- Ahonen, H. 1994. Löytöretki itseen. Tampere: Kirjayhtymä.
- Csikszentmihalyi, M. 2005. Flow – Elämän virta. Tutkimuksia onnesta, siitä kun kaikki sujuu. Helsinki: Rasalas kustannus.
- Eerola, J. & Piipponen, M. 2016. Mistä tässä on kyse? Start up seurakunta -blogi. Julkaistu 3.2.2016. Viitattu 15.3.2016. <http://www.startupsrk.fi/janne-mitja/mista-tassa-on-kyse/>
- Honkonen, J. 2013. Kaupungit puhuvat muotoilusta. Teoksessa Keinonen, T. Vaajakallio, K. & Honkonen, J. Hyvinvoinnin muotoilu. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Houm Church. 2016. Seurakunnan nettisivut. Viitattu 7.4.2016. <http://houmchurch.fi/>
- Lehtonen, J. 2005. Alkusanat. Teoksessa Hyyppä, M & Liikanen, H-L. Kulttuuri ja Terveys. Helsinki: Edita.
- Keinonen, T. 2013. Muotoilu, hyvinvointi ja hyvinvoinnin muotoilu. Teoksessa Keinonen, T. Vaajakallio, K. & Honkonen, J. Hyvinvoinnin muotoilu. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Koittola, L. 2016. Miksi kirotta pimeyttä kun voi sytyttää kynttilän? Start up seurakunta –blogi. Julkaistu 4.4.2016. Viitattu 7.4.2016. <http://www.startupsrk.fi/vierailevat-kirjoittajat/lauri-koittola-miksi-kirotta-pimeyttä-kun-voi-sytyttää-kynttilän/>
- Kola, J-P. T. 2013. Olemme olleet täällä ennenkin – muotoilu kohtaa todellisuuden. Teoksessa Keinonen, T. Vaajakallio, K. & Honkonen, J. Hyvinvoinnin muotoilu. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Koskennurmi-Sivonen, R. & Seitamaa-Hakkarainen, P. 2003. Viitattu 1.4.2016. http://www.mlab.uiah.fi/polut/Luovuus/teoria_luovuus.html
- Liikanen, H-L. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - Ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014. Opetusministeriön julkaisuja. Viitattu 15.4.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OPM1.pdf?lang=fi>
- Mantere M.-H. 2009a. Luovuuden ulottuvuuksia taideterapiassa. Teoksessa Rankanen, M. Hentinen, H. & Mantere, M-H. Taideterapian perusteet. Helsinki.
- Mantere M.-H. 2009b. Taideterapia ja ryhmät. Teoksessa Rankanen, M. Hentinen, H. & Mantere, M-H. Taideterapian perusteet. Helsinki.

Mantere M.-H. 2009c. Taiteen ja terapian yhteinen kuva. Teoksessa Rannan, M. Hentinen, H. & Mantere, M.-H. Taideterapian perusteet. Helsinki.

Miettinen, S. 2011a Palvelumuotoilu - uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Teknologiateollisuus ry, Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopion muotoiluakatemia.

Miettinen, S. 2011b. Palvelumuotoilun työkalut. Viitattu 4.4.2016. <http://videonet.fi/tekes/uudisraivaajat/2011/palvelumuotoilutyokalut/#>.

Ruth, J-E. 1984. Luova persoona, prosessi ja tuote. Teoksessa R. Haavikko & J-E. Ruth (toim.) Luovuuden ulottuvuudet. Espoo: WSOY.

Räsänen, P. 2016. Elä Jeesuksen seuraajana. WUP Dreams. Tampere. 16.4.2016. Tampereen helluntaiseurakunta. Puhujatapahtuman muistiinpanot ja jaettu moniste.

Sievers, A. 2015a. Haastattelut. Muotoilun tutkimuksellisuus opintojakson verkkoaineisto. Hämeen ammattikorkeakoulu, Moodle. Viitattu 16.3.2016. <https://moodle.hamk.fi/>

Sievers, A. 2015b. Havainnointi eli obserbointi. Muotoilun tutkimuksellisuus opintojakson verkkoaineisto. Hämeen ammattikorkeakoulu, Moodle. Viitattu 16.3.2016. <https://moodle.hamk.fi/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Hyvinvointi. Viitattu 20.3.2016. <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Kariston kirjapaino Oy. Hämeenlinna.

Uusikylä, K. & Piirto, J. 1999. Luovuus – Taito löytää, rohkeus toteuttaa. Juva: WSOY.

Uusikylä, K. 2012. Luovuus kuuluu kaikille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vaajakallio, K. & Mattelmäki, T. 2013. Yhteissuunnittelu avaa uusia näkemyksiä julkiselle sektorille. Teoksessa Keinonen, T. Vaajakallio, K. & Honkonen, J. Hyvinvoinnin muotoilu. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuvalähteet

KUVA 1. Houm Church. 2016. Houm Church 1-vuotissynttärät [Viitattu 7.4.2016]. Saatavissa:

<https://www.facebook.com/houmchurch/photos/pb.312793318915892.-2207520000.1462218686./464798193715403/?type=3&theater>

KUVA 2. Hopeseurakunta. 2015. [Viitattu 7.4.2016] Saatavissa:

<https://www.instagram.com/p/9UDP-FH1I8/?taken-by=hopeseurakunta>

KUVA 3. Suhe. 2015. [Viitattu 7.4.2016] Saatavissa:

<https://www.instagram.com/p/vwSYY1OMeP/?taken-at=3293099>

KUVA 4. Hopetapahtuma. 2015. [Viitattu 7.4.2016] Saatavissa:

<https://www.instagram.com/p/8WjJLphkaD/?taken-by=hopetapahtuma>

LUOVAN TOIMINNAN LATAAMON MAINOS

Luovan toiminnan LATAAMO

Luovan toiminnan Lataamo on Lataamon alla toimiva lisäpalvelu, jonka kehitän opinnäytetyönäni HAMKiin. Sen tarkoituksena on lisätä uskovien kokonaisvaltaista hyvinvointia tuoden mahdollisuuden luovan toiminnan harjoittamiseen, uusien muotojen oppimiseen ja luovuuden käyttämiseen. Toiminta ei ole terapeutista.

Ensimmäinen Luovan toiminnan Lataamo järjestetään **lauantaina 19.3. klo 12-15 Linkkikeskuksessa**, jolloin tutustumme kuvalliseen ilmaisuun sekatekniikoin. Varaathan 2€ tarvikekustannuksiin.

Tule rohkeasti mukaan! Ilmoittautuminen viimeistään keskiviikkona 16.3.

Daniela Siirtola
puh. 012-3456789